Ekonomisk Tidskrift

DONATIVO DE LA BIBLIOTECA NACIONAL DE MADRID 1940

UTGIFVEN AF

DAVID DAVIDSON

Årg. II 1900 Häft. 4

INNEHÅLL:

Skogskommittéens betänkande. Af NILS G. RINGSTRAND . . . . . Sid. 163
Timmerflottningen mellan Sverige och Norge. Af I. F. . . . . „ 225
Genmäle. Af I. FLODSTRÖM . . . . . „ 229
Öfversikt öfver de större bankernas ställning den 31 Mars 1900.

Pris per årgång (12 häften) 10 kronor

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG
(I DISTRIBUTION)

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Skogskommittéens betänkande.

En granskning af

Nils G. Ringstrand.

I skrifvelse af den 13 maj 1896 anhöll riksdagen, att kungl. maj:t ville tillsätta en kommitté af sakkunniga män för att utreda, hvilka åtgärder lämpligen kunde vidtagas för vinnande af en tillfredsställande vård af de enskilda skogarna, och därefter framlägga de förslag, hvartill denna utredning med hänsyn till de inom olika landsdelar rådande förhållanden gåfve anledning.

På grund af denna riksdagens skrifvelse uppdrog kungl. maj:t den 16 oktober s. å. åt en kommitté bestående af herrar riksmarskalken frih. F. v. Essen, brukspatronen Hugo Tamm, disponenten Bernhard Martin, landssekreteraren A. Asker, jägmästaren C. M. Sjögrén, baronen Chr. Rappe och hemmansägaren P. G. Näslund i Hagaris samt — sedan denne senare aflidit — bankofullmäktigen Olof Jonsson i Hof att utreda, hvilka åtgärder i antydda syfte kunde vidtagas, samt att uppgöra de förslag, till hvilka denna utredning kunde gifva anledning.

Det uppdrag, som kommittéen sålunda erhållit, har den under sistlidne år fullgjort och med skrifvelse af den 9 september till konungen öfverlämnat den utredning i ärendet och de förslag, som af densamma utarbetats. Dessa utredningar och förslag föreligga i tryck i ett betänkande på 3:ne delar, af hvilka den första, efter en förutgången redogörelse för den utländska — till hufvudsaklig del hämtad ur domänstyrelsens underdåniga skrifvelse den 26 maj 1885 ang. lagstiftning för den enskildes skogshushållning

Ayuntamiento de Madrid

— och svenska skogslagstiftningen samt för de nuvarande skogsförhållandena i riket, innehåller kommittéens lagförslag med motiver, den andra upptager af kommittéen upprättade tabeller, och den tredje innehåller de yttranden, som af myndigheter till kommittéen afgifvits, samt de protokoll, som förts vid af kommittéen hållna möten med befolkningen i en del orter.

Kommittéens förslag äro sammanfattade å pag. 138 i del I, och hemställer kommittéen där

»1:o att för ökande af statsskogarne inköp af skogsmark fortfarande må äga rum i så stor utsträckning, som är förenlig med försiktig statshushållning, samt att för beredande af medel härtill

a) sådana kronans jordbruksfastigheter, för hvilkas bibehållande ej särskilda skäl tala, försäljas, oberoende af deras storlek,

b) under år, då statsinkomsterna flöda rikligt, betydande belopp af skogsmedlen anvisas till inköp af skogsmark, och

c) åt domänstyrelsen uppdrages att, sedan hushållningsplaner blifvit fastställda för inköpta skogsegendomar, till kungl. maj:t göra framställning om försäljning af till dessa egendomar hörande inägojord.

2:o att författningar antagas och utfärdas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de vid betänkandet fogade förslag, nämligen:

Förordning ang. ändringar i kungl. maj:ts nådiga förordning ang. hushållningen med de allmänna skogarna i riket den 26 januari 1894;

Förordning ang. förvaltningen af städernas skogar;

Förordning ang. förvaltningen af sockenallmänningarne och besparingsskogarne i Kopparbergs- och Gäfleborgs län;

Förordning ang. afgäld för utsyning af virke inom de sex norra länen;

Förordning ang. åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län.

Lag ang. vården af enskildes skogar;

Förordning ang. skogsvårdsstyrelser;

Lag ang. skogsvårdsafgifter;

Ayuntamiento de Madrid

Lag ang. skyldighet för skogsägare att vid upplåtelse af rätt till skogsafverkning nedsätta visst penningebelopp;
Lag ang. tiden till nyttjanderätts aftals bestånd;
Lag ang. ändring i kungl. maj:ts nådiga förordning om ägors fredande emot skada af annans hemdjur samt om stängselskyldighet den 21 december 1857;
Lag ang. fjällskogar och skyddsskogar;
Lag ang. ändring af §§ 2, 76 och 78 af kungl. maj:ts förnyade nådiga stadga om skiftesverket den 9 november 1866; och
Lag ang. allmänningsskogars bildande».

Statens skogar.

En ökning af statsskogarnes areal är alltså den första punkten i kommittéens förslag. Emot en dylik hemställan torde intet vara att erinra, ty ehuru det ej kan nekas, att yrkandet på, att staten bör alltjämt utvidga sin skogsegendom, kan leda till en så hög grad af statssocialism, att den kan medföra våda uti hämmad eller fördröjd utveckling, kan det å andra sidan ej jäfvas, att skogars sammanförande på kapitalstarka händer — af hvilka staten är den starkaste — är ägnadt befordra en intensiv skogsvård och skogarnes utnyttjande på ett uthålligt sätt. Dessa motiv synas äfven hafva varit de för kommittéen bestämmande, då den framställt ofvanskrifna förslag angående statsskogarnes ökande.

Ännu viktigare, än att staten förökar sina skogsdomäner, är dock, att dessa erhålla en rätt skötsel, hvilket är nödvändigt, ej blott för att afkastningen må blifva den största möjliga, utan äfven af det skäl, som kommittéen (del I, pag. 94) nämner: »Medelbart genom exemplets makt verka statsskogarne äfven till höjande af den privata skogshushållningen». Angående statens vidsträckta skogar i Norrland kan man dock tyvärr ej påstå, att detta hittills varit fallet.

Orsaken härtill är ej att tillskrifva bristande nit och intresse hos den förvaltande personalen, utan den är att söka uti de högst betänkliga felgrepp, som begåtts vid ordnande af statsskogarnes förvaltning. Mest i ögonen fallande af dessa felgrepp är den minskning af de ordinarie revirförvaltarnes antal, som på domänstyrelsens förslag verkställdes vid genomförandet af skogsstatens lönereglering år 1889. Genom denna omorganisation blef revirens antal i Norrland förminskadt, ehuru i stället en väsentlig ökning bort företagas. Anställandet af assistenter åt de ordinarie

Ayuntamiento de Madrid

jägmästarne kan ej sägas hafva uppvägt den sålunda genomförda minskningen; ty dels hafva dessa — hvad Norr- och Västerbotten angår — i hufvudsak sysselsatts på de enskilda skogarne, dels hafva de ej, då de allt för ofta förflyttats från det ena tjänstgöringsområdet till det andra, hunnit förskaffa sig den kännedom om skogarne, hvarförutan nödig stabilitet i skötseln af desamma ej gärna är tänkbar. Behofvet af en ökad ordinarie personal, hvilket alldeles odisputabelt förefanns redan, då den minskades, har allt mera gjort sig kännbart och är ett af grundvillkoren för, att staten af sina skogar skall erhålla den afkastning, som de kunna lämna.

Det är därför förvånande, att kommittéen, samtidigt som den föreslår statsskogarnes ökande, ej med ett ord berör frågan om dessa skogars skötsel och förvaltning, något som väl bort ligga nära till hands.

Ett rätt utnyttjande af skogarnes produktionsförmåga och en rätt vård af desamma fordra emellertid ej blott en förvaltningspersonal, utan äfven skogsvårds- och förvaltningsmedel. Äfven dessa böra, för att statsskogarne i framtiden må lämna högsta möjliga afkastning, och för att deras skötsel skall kunna tjäna den enskilde skogsägaren till föredöme, ökas högst betydligt. Jag anser att äfven denna fråga bort af kommittéen beröras. Häremot kan invändas, att kommittéens uppdrag ej omfattat annat än framläggande af förslag till bestämmelser rörande den enskilda skogsvården. Då emellertid kommittéen tagit frågan om statsskogarnas ökande under ompröfning, har kommittéen redan därigenom gått utöfver den för kommittéen utstakade arbetsplanen och hade som en konsekvens af sin utredning om statsskogarnes ökande äfven bort pröfva frågan om de sålunda ökade statsskogarnes skötsel och förvaltning.

Bland förslag till förändringar i gällande förordningar eller till nya förordningar nämnes först »Förslag till förordning ang. ändringar i kungl. maj:ts nådiga förordning angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 26 januari 1894». Dessa ändringsförslag omfatta kap. II och V af nämnda förordning, hvilka handla om häradsallmänningar (kap. II) samt om skogar å allmänna inrättningars hemman, som icke innehafvas med stadgad åborätt (kap. V).

Ayuntamiento de Madrid

Häradsallmänningar.

Beträffande det förra slaget af skogar — häradsallmänningarne — gälla för närvarande i korthet följande föreskrifter. De skola — i likhet med hvad som för kronoparker är föreskrifvet — bibehållas oförminskade och behandlas efter sådana på vetenskapliga grunder för särskilda ortförhållanden lämpade hushållningsplaner, som afse skogens framtida bestånd och högsta afkastning, och som fastställas af domänstyrelsen. En allmänningsstyrelse, vald af delägarne genom sockenombud, utöfvar delägarnes beslutanderätt. Konungens befallningshafvande fastställer efter förslag af delägarne och öfverjägmästarens hörande reglemente för allmänningens förvaltning, såvidt förslaget är »med lag och denna förordning samt för allmänningen fastställd hushållningsplan förenligt». Allmänningens vård och förvaltning kan antingen utöfvas af delägarne själfva, hvarför dock fordras, att hushållningsplan fastställts af domänstyrelsen, att skogens indelning verkställts på delägarnes bekostnad, och att fastställdt reglemente för allmänningen finnes, eller ock ombesörjas af skogsstaten. I förra fallet skall dock vederbörande skogstjänsteman hafva uppsikt däröfver, att i afseende å skogshushållningen meddelade föreskrifter noggrant iakttagas. Om försummelse härutinnan äger rum, och rättelse ej vidtages inom tid, som af konungens befallningshafvande bestämmes, eller om större afverkningsbelopp, än hushållningsplanen medgifver, uttages, så äger konungens befallningshafvande förordna, att allmänningen skall ställas under skogsstatens vård och förvaltning. Vidare innehåller författningen föreskrifter angående användandet af behållna afkastningen från allmänningen samt angående redovisning och granskning.

Angående verkan af denna lagstiftning säger nu kommittéen, att häradsallmänningarne under densamma »kommit i åtnjutande af en verkligt god skötsel samt af delägarne omfattats med stort intresse», hvarpå exempel anföres. Af häradsallmänningarne, som omfatta en areal af 104,881,41 h:ar, stå för närvarande 68,354,84 h:ar under skogsstatens vård och förvaltning och 36,526,57 h:ar under delägarnes egen. En del af dessa senare förvaltas enligt vederbörande allmänningsstyrelses uppdrag af jägmästaren i det revir, där allmänningen är belägen. Efter denna framställning af de rådande förhållandena skulle man kunnat vara berättigad tro, att kommittéen af de gifna premisserna dragit den slutsatsen, att

Ayuntamiento de Madrid

nu gällande författningar bort bibehållas. Så är emellertid ej fallet. »Då dessa förhållanden — säger kommittéen — utmärka, att fördelen af skogarnes ställande under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning blifvit allt mera insedd, och då, beträffande de af delägarne förvaltade allmänningarna, ehuru i allmänhet[1] äfven de äro väl skötta, ej finnes trygghet, att ett lika tillfredsställande förhållande för framtiden skall fortfara, har kommittéen ansett, att tiden är inne att fullt uttaga det steg, som ifrågasattes redan af 1855 års skogskommitté och beslöts af 1856—1858 årens riksdag, samt hemställer förty, att häradsallmänningarna hädanefter ovillkorligen skola stå under skogsstatens vård och förvaltning.» Om förslaget motiverats med önskvärdheten att erhålla likformighet i förvaltningen, hade detta motiv kunnat vara värdt ett visst beaktande. Men på goda grunder torde kunna ifrågasättas, huruvida statens direkta ingripande i allmänningarnes förvaltning bör befrämjas, då — såsom af kommittéens eget yttrande framgår — den nuvarande lagstiftningen visat sig för skogarne i fråga tillfredsställande. Det kan nämligen ej förnekas, att det ansvar, som den nuvarande lagstiftningen lägger på delägare och allmänningsstyrelse, om förvaltningen öfvertagits af delägarne själfva, bör hafva en i forstligt afseende uppfostrande betydelse, som, för att en rätt uppfattning om hushållningen med skogarne skall vinna terräng — synnerligast bland de bredare lagren af befolkningen — ej torde böra underskattas. Att pålägga en samhällsklass, som intet förskyllat, och som ej visat sig vara i behof däraf, ett förmyndarskap är en åtgärd, som ej är att rekommendera. I detta, liksom i alla andra fall, där kommittéens ändringsförslag betinga ett mera direkt ingripande från skogstatens sida i resp. skogars förvaltning, ligger i öfrigt stor vikt däruppå, att man tillser, att personalen är tillräcklig. Angående denna högst väsentliga sak har kommittéen ingen utredning och inga förslag.

Allmänna inrättningars skogar.

Rörande allmänna inrättningars hemman föreskrifva nu gällande förordningar, att regelbunden hushållning skall införas, om de ej ligga i samfällighet med enskild egendom eller annat hinder möter, och att skogsindelning skall äga rum, där domänstyrelsen pröfvar sådan tjänlig. Den styrelse, som har inseende öfver dylik

[1] Ingen öfverjägmästare eller revirförvaltare har om någon dylik allmänning yttrat motsatsen.

Ayuntamiento de Madrid

egendom, bör därför anmäla sig hos domänstyrelsen för erhållande af hushållningsplan. Därest skog af hithörande slag ej redan enligt vederbörande styrelses uppdrag förvaltas af en från skogsinstitutet utexaminerad person, kan kungl. maj:t på domänstyrelsens framställning förordna, att den skall ställas under skogsstatens vård och förvaltning. Är ej skogen ställd under skogsstatens vård och förvaltning, åligger det vederbörande skogstjänsteman att, sedan hushållningsplan blifvit fastställd, tillse, att densamma efterlefves samt att, i händelse detta ej är fallet, därom göra anmälan till öfverjägmästaren, som i sin ordning inberättar förhållandet till vederbörande styrelse eller till domänstyrelsen, beroende på om egendomen brukas af arrendator eller landbo eller ej.

Denna lagstiftning — fullt tillämpad — borde vara betryggande för dessa skogars skötsel. Härom finnes emellertid ingen utredning, men kommittéen yttrar därom: »Den skötsel, som kommer de till denna grupp hörande skogar till del, är ock mycket olika. Åtskilliga af dem *lära*[1] vara mycket vanvårdade».

»Kommittéen hyser för sin del icke någon betänklighet mot att tillerkänna staten rätt icke allenast att utöfva en fullt verksam kontroll öfver hushållningen med dessa skogar, utan ock att, där sådant finnes lämpligt, taga dem under sin omedelbara vård och förvaltning. I den uppgift, som tillkommer staten såsom högsta vårdare af folkets kulturlif, ingår ock att främja de ändamål, ifrågavarande egendomar äro ämnade att tillgodose. Det är därför statens plikt att tillse, att dessa skogar icke förfaras, så att framtida släkten komma i mistning af de dem tillärnade medlen till fyllande af den ena eller andra samfundsuppgiften. — För att statsmakten må sättas i stånd att fullgöra denna plikt, har kommittéen ansett nödigt, att lagstiftningen i fråga om dessa skogar fullständigas på det sätt, att vederbörande allmänna inrättnings styrelse förpliktas att till domänstyrelsen inkomma med erforderliga uppgifter om de skogar, som tillhöra inrättningen, samt att åt konungens befallningshafvande uppdrages att vaka öfver, att denna skyldighet blir fullgjord. Då åtskilliga af dessa skogar äro för små att lämpligen kunna förvaltas af statens skogstjänstemän, och andra redan äro i åtnjutande af tillfredsställande skötsel, torde det böra bero på kungl. maj:t att, efter framställ-

[1] Kursiv. af förf.

Ayuntamiento de Madrid

ning af domänstyrelsen, för hvarje sådan skog förordna, huruvida den skall ställas under skogsstatens vård och förvaltning. Där så ej sker, bör dock skogen förvaltas af forstkunnig person under kontroll af vederbörande revirförvaltare, samt möjlighet vara gifven att i händelse af skogens vanvård öfverlämna dess förvaltning åt statens skogstjänstemän».

Som af föreliggande redogörelse för nu gällande författning i ämnet synes, bestå de föreslagna förändringarna däruti, att vederbörande styrelse skulle åläggas att till domänstyrelsen lämna uppgifter om skogarne, hvilka uppgifter skulle afse skogarnes areal, beskaffenhet och skötsel samt vara ingifna sex månader efter den nya förordningens utfärdande, hvarjämte vederbörande skulle förpliktas att, om skogen ej står under skogsstatens vård och förvaltning, anställa forstligt bildad person för dess skötsel. Till dylik tjänst skulle kunna antagas person, som genomgått skogsinstitutets högre eller lägre kurs.

Då kungl. maj:t redan nu har i sin hand att bestämma, huruvida hithörande slag af skogar skola ställas under skogstatens vård och förvaltning, då dessa skogar i allt fall skola stå under skogsstatens kontroll, och då i alla händelser ingen utredning föreligger, som visar behofvet af förändring i gällande stadganden, torde nödvändigheten af en dylik förändring ej vara ådagalagd.

Städernas skogar.

Enligt nu gällande författningar stå städernä tillhöriga skogar ej under någon sorts statskontroll. Dessa skogar upptaga en areal af 40,911,93 h:ar. »Enligt kommittéen tillhandakomna meddelanden skola de flesta af dessa skogar vara synnerligen illa skötta.» Angående andra innehålla de af skogstjänstemännen afgifna yttranden, att de underkastas en fullt tillfredsställande vård. Då afkastningen af dessa skogar är ämnad att tillgodose äfven de framtida behof, som för stadssamhällena kunna förefinnas, och då deras förvaltning sålunda ej bör göras beroende af tillfälliga majoriteter inom de korporationer, som hafva denna förvaltning om hand, har kommittéen hemställt om en inskränkning i städernas rätt att fritt ordna sin skogshushållning. En sådan inskränkning torde hafva goda skäl för sig. Fråga är endast om det af kommittéen framlagda förslaget är det i alla afseenden bästa och af förhållandena motiveradt. Detsammas innehåll är följande:

Städernas skogar skola stå under domänstyrelsens öfverin-

Ayuntamiento de Madrid

seende och behandlas efter vetenskapliga regler, lämpade efter ortförhållandena. Inom sex månader efter den föreslagna förordningens trädande i kraft skall drätselkammaren till domänstyrelsen inlämna uppgift på stadens skogs ytvidd, beskaffenhet och skötsel, hvarefter styrelsen förordnar skogstjänsteman att upprätta hushållningsplan, som af styrelsen fastställes. Härjämte äger domänstyrelsen meddela de särskilda föreskrifter, som beträffande skogsvården kunna finnas nödiga. På domänstyrelsens framställning kan kungl. maj:t förordna, att stadsskog skall ställas under skogsstatens vård och förvaltning. Förvaltas sådan skog ej på detta sätt, åligger det drätselkammaren att genom en från skogsinstitutets högre eller lägre kurs utexaminerad person utföra skogsskötseln enligt hushållningsplan eller, om sådan ej finnes, enligt grunder, som äro för skogens bestånd tryggande. Under sådant förhållande skall revirförvaltaren kontrollera skogskötseln och vid fall af öfverträdelse af hushållningsplanen eller vanvård af skogen i öfrigt anmäla förhållandet till öfverjägmästaren. Sedan denna undersökt förhållandet, skall han därom afgifva berättelse till domänstyrelsen, som antingen fäster drätselkammarens uppmärksamhet å förhållandet eller ock hos kungl. maj:t föreslår skogens ställande under skogsstatens vård och förvaltning. Kostnaderna för stadsskogs förvaltning bestridas af staden, och ingå i dessa kostnader äfven de, som afse upprättande af hushållningsplan, verkställande af revision af dylik, aflöning af bevakare samt, om skogen står under skogsstatens vård och förvaltning, ersättning till vederbörande revirförvaltare enligt resereglemente.

Närmast torde städernas skogar vara att jämföra med häradsallmänningar. Med allmänna inrättningars hemman hafva en del af dem det gemensamt, att de tillkommit genom enskilda donationer. En del äro förvärfvade genom köp, men största delen torde vara af kronan upplåten. Vid bedömandet af grunden för dessas förvaltning synes emellertid ej endast den omständigheten, att de ägas af menighet, böra vara bestämmande, utan äfven det förhållandet böra tagas i beträktande, att många af dessa skogar äro så små, att deras ovillkorliga ställande under skogsstatens vård och förvaltning ej lämpligen bör ifrågasättas. Kommittéen har därför — som af referatet af dess lagförslag framgår — hemställt, att stadsskogarnes förvaltning skulle ordnas efter enahanda

Ayuntamiento de Madrid

mönster, som enligt kommittéens förslag förvaltningen af allmänna inrättningars hemmansskogar. Vid omnämnandet af detta senare lagförslag har jag på angifna skäl framhållit, att nu gällande bestämmelser synts mig — om de fullt tillämpades — böra vara tillräckliga för tryggande af dessa skogars ordentliga skötsel. Samma skäl synas mig äfven tala därför, att de författningar, som otvifvelaktigt böra utfärdas angående stadsskogarnes skötsel, formas efter kap. V af kungl. förordningen den 26 januari 1894.

Besparingsskogar.

I Kopparbergs- och Gäfleborgs län finnas en del menigheter tillhöriga skogar, hvilka vid dessa trakter öfvergånget storskifte afsatts såsom för hemmansägarne i resp. socknar gemensamma. Grunderna för dessas vård och förvaltning äro ej i gällande lagstiftning bestämda. Kommittéen anser, såsom det vill synas, på goda grunder, att dessa skogar såsom tillhörande menigheter borde blifva föremål för lagstiftarens uppmärksamhet. Uti »förslag till förordning angående förvaltningen af sockneallmänningarne och besparingsskogarne i Kopparbergs- och Gäfleborgs län» har kommittéen därför hemställt, att dessa skogar skola under domänsstyrelsens öfverinseende stå under skogsstatens vård och förvaltning. Domänstyrelsen fastställer hushållningsplaner och meddelar de särskilda föreskrifter, som i afseende på skogarnes förvaltning finnas nödiga. I öfrigt innehåller förslaget stadganden angående delägareskap, allmänningsstyrelse och reglemente samt angående redovisning af allmänningens afkastning, granskning af räkenskaper etc., stadganden, som öfverensstämma med dem, som af kommittéen föreslagits att gälla för häradsallmänningarne, endast med de förändringar, som betingas af dessa skogars med häradsallmänningarnes olika tillkomst och natur.

Såsom framgår af redogörelsen för de nu gällande föreskrifterna angående dessa senare skogars förvaltning och kommittéens ändringsförslag härutinnan, har jag framställt den åsikten, att den nuvarande lagstiftningen borde vara för skogarnes framtid fullt tryggande. På samma skäl, som där anfördes, anser jag äfven, att den lagstiftning, som angående besparingsskogarne och sockneallmänningarne otvifvelaktigt bör komma till stånd, bör inrymma tillfälle för delägarne att under skogsstatens kontroll själfva förvalta sina skogar. För såväl individens som en menighets utveckling i hvilket afseende som hälst måste ett förmyndareskap,

Ayuntamiento de Madrid

som utesluter hvarje beslutanderätt från myndlingens sida verka hämmande. En sådan beslutanderätt, förenad med ansvar, måste däremot befordra utvecklingen, då den bör vara ägnad att skärpa den förvaltandes blick och eftertänksamhet.

Vid redogörelsen för de arealer, som besparingsskogarne och sockneallmänningarne omfatta, har kommittéen äfven upptagit Svärdsjö och Envikens socknars allmänningar. Om dessa gälla dock samma bestämmelser som om häradsallmänningar, och de hafva äfven af kommittéen inräknats i arealen »häradsallmänningar under delägarnes förvaltning». Då samma skogar väl ej gärna böra upptagas under två olika rubriker, påpekas detta som en oegentlighet.

Om dessa samma skogar säger kommittéen för öfrigt (pag. 111) »Beträffande de *föreskrifter*[1], som gälla för själfva skogarnes förvaltning, är *intet att anmärka*[1] angående Svärdsjö och Envikens socknars allmänningar; *ty för dem gäller enahanda lagstiftning som för häradsallmänningarna*[1]». Detta yttrande öfverensstämmer fullkomligt med de åsikter, som af referenten här ofvan framhållits, men ej med dem, som kommittéen å pag 105 nedskrifvit.

Utsyningsafgifter.

Uti »förslag till förordning angående afgäld för utsyning af virke i de sex norra länen» har kommittéen hemställt, att de afgifter, som erläggas för utsyningar å skogar till hvilka dispositionsrätten är inskränkt, och hvilka afgifter nu utgöra 10 öre pr träd af minst 30 cm:s brösthöjdsdiameter, 5 öre för träd under detta mått, samt om trädantalet öfverstiger 1,000 st.. hälften af sagda belopp, skulle nedsättas till resp. 5 och 2,5 öre oberoende af antalet, men med bestämmelse att minsta dimension, som skulle draga utsyningsafgift, vore 20 cm:s träd, samt att afgiften för utsyning af annat virke än sågtimmerträd, hvilken afgift nu utgår med 10 öre för 5 kbm. efter yttre mätning, skulle bestämmas till 2,5 öre för 1 kbm. fast mått.

För klargörande af denna fråga torde en kortare historik vara af nöden. Intill år 1866 erlades för utsyningar åt särskildt utsyningsberättigade å kronans skogar af dessa utsyningstagare stubböresafgift, som varierade efter trädens beskaffenhet och kunde utgå med belopp, växlande från 20 öre ända till 10 rdr. Genom

[1] Kursiv. af förf.

Ayuntamiento de Madrid

§ 4 i kungl. förordningen den 21 december 1865 bestämdes, att stubbören eller däremot svarande afgifter ej skulle erläggas af dem, som hade utsyningsrätt, men att de däremot skulle hafva att gälda synekostnaden enligt de grunder, som kungl. maj:t kunde bestämma. Uti kungl. bref af den 11 maj 1866 fastställdes denna synekostnad till ett dagtraktamente åt förrättningsmannen af 5 rdr samt — om kost och husrum af sökanden ej lämnades — ersättning därför. Denna ersättning bestämdes genom nådigt bref af den 13 juni 1867 att utgå med tillhopa 2 rdr pr dag.

Stadgandena i fråga ägde gällande kraft till och med utgången af år 1874, då, i sammanhang med utfärdandet af kungl. förordningen af den 18 september nämnda år, i kungl. bref till skogsstyrelsen föreskrefs, att synekostnaden skulle tills vidare utgå med 10 öre för hvarje vid förrättningen utsynadt, till bjälke eller sågtimmer dugligt träd och med enahanda belopp för hvart 4:de lass af annat utsynadt virke. Kungl. brefvet af den 12 maj 1882 bestämde, att synekostnaden för annat utsynadt virke skulle utgöra 10 öre för 5 kbm. efter yttre mätning. Genom kungl. bref af den 26 maj 1882 föreskrefs, att utsyningskostnaden skulle, då utsyningen afsåg till försågning dugligt virke, utgå med 10 öre för hvarje bjälk- och sågtimmerträd, som vid brösthöjd hölle minst 30 cm. i genomskärning, och med 5 öre för hvarje dylikt mindre träd, med iakttagande likväl att, om det utsynade trädantalet öfverstege 1,000, för hvarje öfverskjutande endast finge beräknas hälften af ofvanstående kostnad. Dessa ersättningar för synekostnad voro en förrättningsmannens inkomst, till dess att genom kungl. bref af den 29 november 1889 föreskrefs — i sammanhang med reglering af skogsstatens löneförmåner — dels att dessa ersättningar skulle tillfalla statsverket, dels att ersättningarne för utsyningar i Norr- och Västerbottens län ofvan den s. k. odlingsgränsen skulle utgå med hälften af gällande afgifter. För närvarande utgå dessa ersättningar vid utsyningar å följande skogar: kronohemman, nybyggen, stockfångstskogar, upplåtna till privilegierade sågverk, oafvittrade skatte- och frälsehemman, vissa afvittrade skattehemman med inskränkt dispositionsrätt öfver skogen, hemman emot tillökning i mantal och ränta af öfverloppsmarker tillagda skogstrakter, med skogsränta belagda och sålda öfverloppsmarker, skatte- och frälsehemman i Särna socken med Idre kapellag äfvensom i Norr-

Ayuntamiento de Madrid

och Västerbottens lappmarker samt å en del vid afvittring bildade allmänningar i de norra länen.

Den föreslagna nedsättningen i utsyningafgifterna motiverar kommittéen sålunda: »Sålänge utsyningsafgifterna utgjorde en ersättning till förrättningsmannen, var en proportionell minskning i desamma vid de större utsyningsbeloppen väl motiverad, i det att förrättningsmannens omkostnader ingalunda stego i samma förhållande som det utsynade virkets belopp. Sedan afgälderna nu tillfalla statsverket, synes däremot utsyningsafgiften för hvarje träd böra vara lika, oberoende af de utsynade trädens antal. De relativt större kostnaderna drabba nämligen företrädesvis de mindre skogsägarne, hvilket ju måste betraktas såsom en oegentlighet. Härtill kommer att en nedsättning af afgälderna väl kan medgifvas, enär de belopp, som genom dem inflyta, ganska betydligt öfverstiga de sammanlagda utsyningskostnaderna.»

Därefter fortsätter kommittéen: »Däremot synes ett fullständigt borttagande af utsyningsafgifterna äga så mycket mindre fog för sig, som i fråga varande skogsområden, utan någon skatteköpeskilling eller annan godtgörelse till kronan, tilldelats hemmansägarne.» Detta motiv för bibehållandet af utsyningsafgifterna måste betraktas såsom fullständigt obrukbart. Först och främst ingå, som synes af den ofvan intagna uppgiften på skogar, å hvilka utsyningen medför afgift, en del, som tilldelats innehafvarne mot godtgörelse till kronan, såsom stockfångstskogar, af hvilka en del äro belagda med skogsränta, skogstrakter af öfverloppsmarker, som tillagts hemman mot tillökning i mantal och ränta, samt af kronan sålda och med skogsränta belagda öfverloppsmarker. Vidare är det ej heller med verkliga förhållandet öfverensstämmande, att alla hemmansskogar, å hvilka utsyningskostnad skall erläggas, tilldelats hemmansägarne utan skatteköpeskilling. En fullständig redogörelse för de förordningar, som röra skatteomföring, skulle allt för mycket taga tidskriftens utrymme i anspråk och torde dessutom vara öfverflödig. Resultatet af en dylik redogörelse måste emellertid framhållas för att bevisa ohållbarheten af kommittéens motiv. Detta resultat gifver vid handen, att hemman på kustlandet, för hvilkas skatteomföring ett den 6 maj 1817 utfärdadt kungabref ej är tillämpligt, skola — vare sig de åtnjutit frihetsår eller ej — för omföring till skatte erlägga skatteköpeskilling, som bl.

Ayuntamiento de Madrid

a. utgår med 10 års räntor. Sådana hemman kunna vid skatteomföringen erhålla inskränkt dispositionsrätt öfver skogen, och skall vid sådant förhållande utsyningskostnad erläggas. Inom den s. k. lappmarken skola ägare af hemman, på hvilka 1817 års bref ej är tillämpligt, erlägga skatteköpeskilling för att erhålla skattemannarätt. Denna skatteköpeskilling utgår för sådana hemman med 3 års räntor till kronan. Inom Västerbottens läns lappmarker funnos år 1886 enligt då upprättad förteckning 102 st. hemman, för hvilkas omföring till skatte lösen skulle erläggas. För närvarande är största delen af dessa skatteomförd, och för utsyningar å dessa skall utsyningskostnad erläggas.

När kommittéen tillgriper det nämnda motivet för utsyningsafgifternas bibehållande, har den för öfrigt förbisett kungl. förordningen af den 21 december 1865, för hvars tillkomst den ej heller redogjort. Dess § 4 — upprepad i kungl. förordningarne den 18 sept. 1874 och den 26 januari 1894 — säger, att för virke, som åt utsyningsberättigade utsynas, »skola ej stubbören eller däremot svarande afgifter till kronan erläggas». Då sålunda befrielse från dylika afgifter upprepade gånger tillerkänts dessa utsyningsberättigade, synes det egendomligt att nu använda den omständigheten, att en del hemmansägare fått skogsområden sig tilldelade utan godtgörelse till kronan, såsom skäl för bibehållande af afgifter, hvilkas upptagande ej hafva med saken i fråga att skaffa, utan skola vara godtgörelse för ett arbete i skogsvårdsändamål. Befrielse från skatteköpeskilling däremot var en lindring, som medgafs allmogen i en trakt, där jordens uppodling på grund af klimatiska förhållanden o. d. ansågs vara förbunden med större svårigheter än annorstädes, såsom äfven framgår af kungl. resolutionen och förklaringen på allmogens allmänna besvär den 17 augusti 1762, där denna fråga första gången behandlas.

Frågan om utsyningsafgifternas bibehållande eller ej måste betraktas ur en helt annan synpunkt än den af kommittéen använda. Staten har, för att undvika genom skogsafverkning befarad försämring i klimatet samt för åstadkommande af större lätthet att bevaka sina egna skogar[1] påbjudit, att afverkning till afsalu endast får efter utsyning genom dess tjänstemän verkställas. Staten har sålunda åtagit sig ett förmyndareskap öfver den en-

[1] Se motiven i 1870 års skogskommittés betänkande, pag. 183—184.

Ayuntamiento de Madrid

skilde skogsägaren — ej så mycket för dennes egen skull, utan fast mera för befordrandet af sin egen trygghet. Utförandet af detta förmyndareskap medför ett visst mått af arbete, som betalas — ej af den, som anser sig behöfva den enskilde skogägarens sättande under kontroll — utan af den kontrollerade. Sedd i detta sammanhang, torde frågan om utsyningsafgifternas bibehållande eller ej komma att besvaras på ett alldeles motsatt sätt mot det, hvarpå kommittéen gjort, och sålunda erhålla ett med rättvisa och billighet mera öfverensstämmande svar.

För den händelse att kommittéens förslag om utsyningsafgifternas bibehållande vinner stadfästelse, är dess åtgärd att föreslå bestämmandet af en viss minimidimension för sågtimmerträd vid beräknandet af utsyningsafgiften värd erkännande. Kommittéen har dock satt denna minimidimension väl låg. Upprepade gånger framhåller kommittéen i sitt betänkande nyttan och nödvändigheten för skogsvården af, att smärre dimensioner kunna afverkas. Härförutan är en intensivare skogsvård ej tänkbar. Det mindre virke, som å nu omhandlade skogar kommer till afverkning, utgöres af smärre, oväxtlig gran, som invandrat å marker, hvilka bort vara tallen förbehållna. För att underlätta borttagandet af dylik gran har hittills en del — dock ej alla — jägmästare beräknat som lassvirke träd under 25 cm. vid brösthöjd, och de hafva härigenom befordrat skogsvården. Då kommittéen nu föreslår, att träd ned till 20 cm:s brösthöjdsdiameter skulle beläggas med en utsyningafgift af 2,5 öre pr träd, har den belastat just den skog, som ur skogsvårdssynpunkt helst behöfver afverkas, med den högsta utsyningsafgiften, uppgående ända till 6 à 8 % af trädets värde å rot. Gifvetsvis kan ej utsyningsafgiften bestämmas i förhållande till trädets värde, men någon hänsyn därtill bör dock tagas, och i alla händelser bör utsyningsafgiften ej bestämmas så, att skogsvården försvåras. Det i praktiken ofta använda förfarandet att räkna träd under 25 cm. till lassvirke synes därför vara mycket beaktansvärdt.

Det förtjänar äfven att anmärkas, att medan föregående författningar stadga en viss utsyningsafgift »för hvarje till försågning dugligt träd», har kommittéen föreslagit, att utsyningsafgiften skall utgå »för hvarje timmerträd». Som lätt inses, är detta ingen

Ayuntamiento de Madrid

lindring, utan tvärtom; ty vrak- och torrträd kunna rubriceras som timmerträd. —

Dels härigenom, dels genom kommittéens åtgärd att föreslå minimidimensionen till 20 cm. finnes mycken sannolikhet för, att den af kommittéen beräknade minskningen i utsyningsafgifter med 31,576,72 kr. ej kommer att uppstå.

Förtjänt af synnerlig uppmärksamhet är äfven det förhållandet, att, medan utsyningsafgifterna i statsverkspropositionen till 1889 års riksdag, då skogsstatens löneregelering genomfördes, beräknades till 47,000 kr., desamma år 1897 stigit till 140,801,28 kr. Enligt domänstyrelsens årsberättelse för detta år, bil. 22, hafva från reservationsanslaget till skogsväsendet inom de revir, i hvilka utsyningsafgifter utgå, utbetalts för »Utsyning m. m. å hemman- och nybyggesskogar samt kronoparker» 48,234,32 kr. Statens nettovinst af dess befattning med utsyningarne uppgår således för detta år till 92,566,96 kr. Nu är emellertid att märka, att uti de under angifna rubriken i bil. 22 till domänstyrelsens årsberättelse intagna beloppen ingå alla kostnader för assistenter å dessa revir, sålunda äfven kostnader för dessa assistenters arbeten å kronoparker. Statens nettovinst å arbetet med utsyningarne å skogar, öfver hvilka dispositionsrätten är inskränkt, är sålunda så mycket större, än den här ofvan angifna, som motsvaras utaf värdet af det arbete, hvilket assistenterna nedlagt på skötseln af kronans skogar. — Att staten på ett förmyndareskap, som den för sitt eget bästa pålagt skogsägarne, bereder sig någon som helst vinst, torde få anses vara staten mindre värdigt. Men under alla förhållanden bör väl staten af denna vinst använda så mycket, som erfordras för en nöjaktig vård af myndlingens egendom. Att emellertid så ej är förhållandet, skall vid behandlingen af lappmarkslagen påvisas.

I detta sammanhang torde böra erinras om den bestämmelse, som kungl. förordningen till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog i Väster- och Norrbottens län den 19 mars 1888 i sin § 5 innehåller. Denna stadgar, att om skogsägare låter till ordnad hushållning indela sin skog och erhåller domänstyrelsens fastställelse å planen, så skall utsyning af det undermåliga virke, som enligt planen bör afverkas, verkställas kostnadsfritt för skogsägaren. Enligt kungl. bref den 23 juni 1882 erhål-

Ayuntamiento de Madrid

ler i sådant fall förrättningsmannen godtgörelse af reservationsanslaget till skogsväsendet. Stadgandet är alldeles uppenbarligen tillkommet för att förmå skogsägare införa en ordnad hushållning å sina skogar. Den omständigheten, att detsamma ej ännu vunnit större tillämpning i praktiken, bör ej hindra dess utsträckande till skogar utom det område, för hvilket det gäller. Stadgandet visar, att staten vill uppmuntra den enskilda skogsvården, och i alla dylika stadganden ligger en moralisk styrka för staten. På dessa grunder anser jag, att, då frågan om utsyningsafgifterna behandlats, kommittéen åtminstone bort föreslå borttagandet af dessa för alla de skogar, hvarhelst de äro belägna, hvilka till ordnad hushållning indelas enligt plan, som af domänstyrelsen fastställts, hvilket förslag varit i full öfverensstämmelse med hvad kommitéen, pag. 31, härom yttrar.

Dimensionslagen.

Den 29 september 1874 utfärdades kungl. förordning angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog i Norrbottens län. Denna förordning, som tillkom för att stäfja det allt mer kring sig gripande nedhuggandet af kustskogarne i länet för tillverkande af sparrar, är en s. k. dimensionslag.

Genom kungl. förordningen den 23 juni 1882 bestämdes, att denna lag skulle gälla äfven för Västerbottens läns kustland, och den 19 mars 1888 utfärdades en för både Väster- och Norrbottens läns kustland gemensam lag af samma innehåll, som föregående, men med tillägg, huru förfaras skulle, om skogsägare önskade afverka undermålig skog för skogsmarks uppodling till åker och äng. I denna senare lag bestämdes måttet för fullmåligt träd till 21 cm. 4,75 m. från roten, barken oberäknad.

Meningarne om, huruvida denna lags föreskrifter varit till gagn för skogsvården eller ej, äro mycket delade. De, som försvara lagen, framhålla det gynnsamma inflytande, som den otvifvelaktigt utöfvat såsom hämmande afverkningen af omogen tallskog, och betona dessutom, att lagens medgifvande om utsyning af undermåligt virke, där skogsvården sådant kräfver, är ägnadt att befordra denna. Lagens vedersakare däremot förklara, att en lag, som förbjuder afverkning under en viss — därtill tämligen hög — dimension, ej kan vara gagnelig för skogsvården, då denna enligt sin natur fordrar, att virke äfven af de allra minsta dimensioner afverkas.

Ayuntamiento de Madrid

Den omgång och kostnad, som är förenad med utsyning af det undermåliga virke, hvilket ur skogsvårdssynpunkt bör afverkas, anse lagens motståndare allt för mycket ingripa i skogsägarens rätt till fritt förfogande öfver sin egendom och för honom utgöra ett alltför betungande onus.

Skogskommittéen kommer vid sin granskning af dimensionslagarne till det resultat, att desamma ej äro ägnade att befordra en god skogshushållning. Kommittéen stödjer denna sin uppfattning dels därpå, att en dimensionsafverkning ej tager hänsyn till individernas i ett skogsbestånd förmåga af vidare utveckling, dels därpå att genom dimensionsafverkning granens utbredning gynnas på tallens bekostnad äfven å sådana marker, där det förra trädslaget ej finner sina fordringar på bördighet hos marken uppfyllda. Vidare framhåller kommittéen, att en dimensionslag verkar hämmande på all industri, som förbrukar trä, med undantag af sågverksindustrien. Pappersmasseindustri och koltillverkning vore dock, äfven de fullt berättigade näringar. Visserligen medgåfve Väster- och Norrbottenslagen utsyning af undermåligt virke, då en god skogsskötsel sådant fordrade, men detta vållade skogsägaren omgång och kostnad, hvilket vid de låga virkespris, som särdeles i norra delen af landet gällde för smärre dimensioner, lätteligen åstadkomme, att skogsägaren kunde finna det med sin fördel förenligt att låta den oväxtliga skogen kvarstå.

Den sammanfattning, som kommittéen gör af de från skogsstatens tjänstemän infordrade yttrandena rörande lagen i fråga, är af följande lydelse: »att den å ena sidan haft ett gynnsamt inflytande till bevarande af ungskogarne, medan å andra sidan äfven menliga verkningar kunna angifvas, särskildt i fråga om återväxten och tillgodogörandet af torkande undermålig granskog.» Kommittéen omnämner vidare ett vid dess möten i Arvidsjaur och Umeå framställdt yrkande, att granen icke borde skyddas genom dimensionslag, emedan den inkräktade trakter, som med större vinst borde frambringa tall. Det uppgifves äfven, att förrättningsmännen vid utsyning af undermåligt virke till skogshushållningens främjande söka »värja tallen mot granens öfverhandtagande». Granens egenskap att invandra på för densamma ej lämpliga lokaler har sålunda varit föremål för kommittéens uppmärksamhet.

Ayuntamiento de Madrid

Det uppgifves äfven (pag 47), att större delen af skogarna inom de trakter, för hvilka lagen gäller, utgöres af tall.

Så är äfven fallet, och till detta lyckliga förhållande hafva dels afverkningarne, som till följd af landets äldre kultur och skogarnes däraf följande tidigare exploiterande en längre tid bedrifvits på kusten än i den s. k. lappmarken, samt skogseldarne varit orsaken. Båda dessa medel hafva samverkat därhän, att marken hållits fri från en för återväxten hinderlig markbetäckning, samt att tallen, såsom ett ljusbehöfvande trädslag, erhållit villkoren för sin trefnad och fortkomst uppfyllda. På detta sätt har resultatet blifvit det af kommittéen angifna, att tallskogarne på kustlandet i Väster- och Norrbotten äro granskogarne öfvervägande, hvilket på grund af markens naturliga beskaffenhet äfven är det ur alla synpunkter lyckligaste. Granen fordrar för sin fortkomst en myllrik mark, tallen låter sig nöja med den magraste, och till denna senare kategori hörer hufvudparten af skogsmarkerna inom denna landsända.

Intet hade sålunda varit naturligare, än att kommittéen, som synbarligen haft detta förhållande för sig klart, biträdt det vid mötena i Arvidsjaur och Umeå framställda yrkandet om granens frigifvande från dimensionslagens föreskrifter.

Den omständigheten, att tallen å dessa marker är öfvervägande, hade bort föranleda kommittéen att föreslå granens frigörande; ty dess afverkning kan under dessa förhållanden ej åstadkomma ödeläggelse af skogen. Men klart är, att ju starkare graninvasionen blir, och ju mer tallen undanträngas, desto större blir faran för, att, då granen en gång måste afverkas, stora kalmarker komma att uppstå. Nu har emellertid kommittéen ansett just den omständigheten, att markerna till öfvervägande del bära tall, vara ett skäl för bibehållandet af dimensionslagen äfven för granen, hvilket är desto märkligare, som kommittéen visat sig vara på det klara med, att granens inträngande på tallens mark är till stor skada för skogarnes framtid.

Kommittéen anser äfven själf, att vid stigande utveckling inom de båda nordligaste länen befolkningen skall finna lagen tarfva förändringar och därför begära sådana. Själf har kommittéen föreslagit de förändringar, att dels utförsel pr järnväg skulle förbjudas, dels upplagsplatser vid pappersmassefabriker skulle hän-

Ayuntamiento de Madrid

föras till sådana platser, där undermåligt virke vore underkastadt beslag.

Rörande den senare af dessa förändringar torde några erinringar böra göras.

Vid redogörelsen för skogarnes tillstånd uti Jämtlands, Västernorrlands, Gäfleborgs och Kopparbergs län har kommittéen framhållit de goda verkningar, som pappersmasseindustrien haft på dessa läns skogar, samt huru densamma är ägnad att befordra en god skogsvård. Då så är förhållandet — och detta torde en hvar i skogshushållningen något initierad vara villig medgifva — kommer detta kommittéens ändringsförslag något öfverraskande, helst kommittéen dels (pag. 86) framhåller pappersmasseindustriens kraf fullt lika berättigade som sågverksindustriens, dels (pag. 55) påvisat, att i de två nordligaste länen »af den i skogen producerade virkesmassan omkring 40% icke komma till nyttig användning» samt att motsvarande tal för de trakter, där pappersmasseindustrien existerar, nedgått till 20%. Nu är förhållandet det, att staten år 1898 af sina skogar i Norr- och Västerbotten haft en inkomst af 3,849,433,35 kr. skogsförsäljningsmedel. Med ett dylikt belopp för ögonen synes det, som borde det ej vara likgiltigt för staten, om afkastningen från dessa skogar kunde än ytterligare ökas med 20% och förefaller det därför, som hade statsintresset — om ock ej det enskilda — i detta fall bortut göra ett tillräckligt talande motiv för kommittéen att på allt vis söka uppmuntra pappersmasseindustriens införande i Norr- och Västerbotten. I stället har kommittéen funnit skäligt att söka försvåra densamma.

Lag ang. enskildes skogar.

För de delar af riket, hvilka ej nu äga skogslagar, har kommittéen framlagt förslag till lag angående vården af enskildes skogar. Denna lag skulle sålunda ej gälla Norrbottens, Västerbottens och Gotlands län samt Särna socken med Idre kapellag uti Kopparbergs län.

Detta lagförslags § 1 lyder: »Den egentliga skogsmarken skall till skogsbörd användas. Å densamma får afverkning ej så bedrifvas eller marken därefter så behandlas, att skogens föryngring äfventyras. — Uppsigten häröfver tillkommer skogsvårdsstyrelsen i det län, där skogsmarken är belägen, samt de till styrelsens biträde tillsatte tjänstemän och tillsyningsmän.»

Ayuntamiento de Madrid

Mom. 1 i denna § är af allra största betydelse, och en ingående granskning af detsamma samt af kommittéens motiv torde därför vara nödvändig.

Den första fråga, som granskaren måste framställa, är följande: hvad är egentlig skogsmark? Frågan har betydelse ur den synpunkten, att inom vissa delar af landet de s. k. hagmarkerna upptaga betydande arealer, något som kommittéen äfven framhåller vid redogörelsen för skogarnes tillstånd. Pag. 67 heter det nämligen: »Hemmansägaren anser sig ej ha råd att undvara den årliga inkomst, han kan hafva af skogsmarken använd såsom beteshage, äfven om han är medveten om, att afkastningen på detta sätt blir mindre, än om marken finge odeladt producera skog. Det är alltså behofvet af betesmark, som hos hemmansägaren motverkar intresset för skogsvård. En stor del af skogsmarken har därföre otillbörligt hårdt blädats, äfven där penningebehof icke föranledt afverkningen. Gifvetvis är det de bördigare delarne af marken, som i första hand blifvit föremål för hagmarkskultur, ty det är här man kan påräkna ymnigast bete. Men äfven där jordmånen är mindre god, ser man allt för ofta, att afverkningssättet afser att framlocka betesväxter. Endast sämre, steniga kullar samt grusmark utgöra fristäder för barrskogen, intill dess husbehof eller penningebrist här sätta yxan i gång. — Resultatet af nu anförda förhållanden har blifvit, att flertalet hemmansskogar likna mer eller mindre illa skötta hagmarker, där de trädslag, som hafva förmåga att reproducera sig genom rot- och stubbskott, nämligen björk, asp, al m. fl. löfträd bilda en stor del af det glesa beståndet.»

Huruvida emellertid sådana marker inbegripas under lagens föreskrifter, därom lämna motiven icke någon upplysning. Det heter visserligen (pag. 120): »Däremot skulle lagen icke förhindra att taga skogsmark i anspråk för högre art af odling eller till tomtplats eller annat dylikt ändamål.» Men här nämnas ej hagmarker. —

Denna uraktlåtenhet att definiera begreppet »egentlig skogsmark» torde kunna medföra afsevärda olägenheter för dem, som skola ställa sig lagen till efterrättelse.

I den forstliga terminologien skiljer man mellan absolut och relativ skogsmark. Till absolut skogsmark hänför man sådan mark,

Ayuntamiento de Madrid

hvarest annan jordkultur icke är möjlig, eller som fortfarande och uthålligt endast kan användas till skogsbruk. W. Pfeil räknade som relativ skogsmark sådan mark, som icke för närvarande af ekonomiska skäl betalar odlingen, men framdeles möjligen kan göra det. I praktiken anses som absolut skogsmark den mark, som ej kan ekonomiskt fördelaktigt användas till annat än skogsbruk. Fastslås begreppet »skogsmark» efter denna definition, så undantagas ej de omskrifna hagmarkerna, hvilka enligt kommittéens utsago skulle lämna högre afkastning, om de odeladt finge producera skog.

Hvad som emellertid af kommittéens motiv klart framgår är, att den från egentlig skogsmark ej undantagit sådan mark, »där på grund af växtbetäckningen eller markens beskaffenhet i öfrigt den naturliga återväxten är underkastad särskilda svårigheter.» Dylika marker sammanföras gemenligen under benämningen »försumpade marker». Att i lagstiftningen hänföra dessa marker till egentlig skogsmark är på grund af den säregna behandling, som de måste underkastas, för att återföras till produktivt skick, en åtgärd, som bestämdt måste ogillas.

Dessa marker karakteriseras af, att en djup växtmatta af hvit- och björnmossor täcker marken, som genom dessa mossors stora vattenbehållande förmåga blir försumpad. Försumpningens orsaker kunna vara antingen en långt framskriden graninvasion, öfversilning eller hvitmossans invasion från ett närliggande nedanför beläget fuktighetscentrum. I hvilket fall som helst är första villkoret för att en försumpad mark skall kunna återföras till sitt ursprungliga skick, det, att afverkning äger rum och efterföljes af markberedning antingen genom torrläggning, eld eller bådadera. Ännu har ej försports, att någon, som i tal eller skrift offentligt yttrat sig om dessa markers behandling, framhållit en häremot afvikande åsikt, och detta af det helt naturliga skäl, att ingen annan utväg finnes. Mycket öfverraskande är det därför att i kommittéens betänkande läsa, att undantag från lagens föreskrifter af sådan mark så mycket mindre bör komma i fråga, »som just beträffande sådan mark den största varsamhet är erforderlig, på det att den ej må blifva för skogsbörd fullständigt oduglig». Denna passus är så mycket mer öfverraskande, som alla undersökningar, verkställda af framstående vetenskapsmän, till fullo ådagalägga, att en

Ayuntamiento de Madrid

sådan mark, lämnad åt sig själf — och varsammare kan den ej gärna behandlas — öfvergår till myr, till ett trädlöst växtsamhälle, som utan mycket dryga kostnader — utdikning — blir »för skogsbörd fullständigt oduglig».

I stället för att, som kommittéen vill, behandla dylika marker »varsamt», vågar jag påstå, att det är bättre att kalhugga dem, äfven om därefter ingen vidare behandling äger rum. Genom kalhuggning utan efterföljande markberedning kan nämligen det resultatet vinnas, att marken upptorkar och blir skogsbördig, ehuru detta naturligen tager en längre tid i anspråk, än om markberedning utföres. Att ålägga ägare af dylik mark att göra den produktiv vore att betunga vissa skogsägare, som äro nog olyckliga att besitta mark af denna beskaffenhet, mer än andra. Detta vore orättvist. Men lika orättvis blir en fastställelse af kommittéens lagförslag; ty genom detta komma de skogsägare, som verkligen vilja göra den försumpade marken produktiv, som sålunda vilja nedlägga arbete och kostnader på skogsvården, under de ansvarsbestämmelser, som lagen stadgar i § 5.

Mot kommittéens förslag finnes dock en reservation, som förtjänar den största uppmärksamhet, emedan reservanten — landssekreterare Asker — synes i detta fall framställt en definition, som ur skogsvårdssynpunkt är fullt acceptabel. Denna reservation lyder: »Å egentlig skogsmark, hvarmed förstås sådan skogsbördig mark, där skogens tillväxt och föryngring icke förhindras af markens beskaffenhet och betäckning, får etc.»

För lagförslagets giltighet för Norrland hade det utan allt tvifvel varit af stor vikt, om denna reservation blifvit kommittéens beslut. Med förslagets nuvarande affattning måste det — betraktadt från norrländsk synpunkt — anses fullkomligt oantagligt.

Andra punkten i lagförslagets § 1 lyder: »Å densamma får afverkning ej så bedrifvas eller marken därefter så behandlas, att skogens föryngring äfventyras.» För bedömande af denna bestämmelses räckvidd är att tillse, huru långt en afverkning kan sträcka sig, för att ej uppnå den gräns, då skogens föryngring kan sägas vara äfventyrad.

En sådan undersökning skall gifva vid handen, att denna gräns är uppnådd, om ej ett efter behofvet lämpadt antal fröträd

Ayuntamiento de Madrid

å hygget kvarlämnas. Att göra detta blir sålunda det enda villkor, som skogsägaren måste underkasta sig för att ej råka i konflikt med lagens ansvarsbestämmelser.

Hvad kommittéen föreslår är alltså en återväxtlag. Sid. 83 yttrar emellertid kommittéen om återväxtlagar, att de »lida af det felet, att statens ingrepp inträder, först då det i allmänhet är för sent». Vidare underskrifver kommittéen (äfvenledes sid. 83) domänstyrelsens kritik af den 26 maj 1885 angående dylika lagar: »De lämna icke något skydd mot skogens öfverdrifna afverkning. Sådan får obehindradt fortgå, för så vidt skogsägaren kvarlämnar fröträd och ungskog eller verkställer sådd eller plantering å de afverkade trakterna, så att återväxten ej äfventyras. Några få års uppskof med skogsförödelsen skulle möjligen kunna åstadkommas, därest skogen i afvaktan å redan afverkade trakters skogsodlande ställdes under förbud. I de allra flesta fall skulle lagen emellertid kunna kringgås och icke ens åstadkomma detta.» Kommittéen har här så tydligt som möjligt visat det ohållbara i återväxtlagar äfven när sådana lagar kombineras med förbud för vidare afverkning i afvaktan å redan afverkade markers skogsodlande, och sid. 84 framhåller kommittéen, att »en lag, grundad på en kombinering af återplanterings- och fridlysningsprinciperna, skulle under sådana förhållanden i stort taget sakna inflytande på skogshushållningen, ty lagen kunde ej ingripa, förr än skogens utglesnande gått så långt, att marken måste anses som skoglös». —

För en hvar måste det efter dylika uttalanden förefalla rent af obegripligt, att kommittéen ändock till sist föreslagit en återväxtlag; ty man bör väl ej så grundligt nedgöra, hvad man själf ämnar föreslå. Förklaring till denna egendomlighet är ej så lätt att finna. Sannolikt finnes den emellertid i kommittéens uttryck (sid. 115), att »i stället för den döda regeln måste sättas ett lefvande samfundsorgan, som öfvervakar den enskilda skogshushållningen och på samma gång kan understödjande ingripa däri». — Är detta antagande riktigt — och något annat är ej gärna tänkbart — så synes kommittéen vilja förmena, att den döda regeln — alltså lagen — ej kan hafva någon verkan i och för sig. Det kan därför enligt kommittéens åsikt vara enahanda, hvilken art af skogslag, som blir gällande, likgiltigt om det blir endast en återväxtlag, som ingriper först, då det är för sent eller

Ayuntamiento de Madrid

en lag, som ingriper, innan det blir för sent, likgiltigt alltså, om lagen medgifver sköfling af den unga, växtliga skogen eller lämnar skydd för densamma. Enligt kommittéen är det den lefvande kraften, som skall göra allt. Den skall öfvervaka den enskilda hushållningen och understödjande ingripa däri. Och därmed vore målet vunnet! — Man torde dock med fog till kommittéen kunna framställa följande frågor: Huru skall öfvervakandet kunna ske utom lagens ram? Eller kan den, som skall öfvervaka efterlefnaden af den af kommittéen föreslagna lagen, förhindra skogsägaren att nedhugga sina växtliga ungskogsbestånd, när lagen medgifver detta? Och hvad menas med att understödjande ingripa? Kontrollanten kan gifva råd och upplysningar — det är sannt —, men hans ingripande förblir helt säkert platoniskt, när skogsägaren ej vill lyssna till råden, och så länge denne håller sig inom lagens ram. Kommittéen har nog i allt fall öfverskattat den lefvande kraftens inverkan.

För ett rätt bedömande af denna återväxtlag är det emellertid nödvändigt att granska, huru den kommer att inverka på de olika skogstyper, hvilka finnas i våra skogar. På grund af det verksamhetsfält, som jag haft, måste jag emellertid inskränka mitt omdöme till de norrländska förhållandena.

I våra norrländska skogar kunna vi, allt efter beskaffenheten hos markens växttäcke, — huruvida det ej lägger hinder i vägen för den naturliga föryngringen, om det försvårar eller omöjliggör densamma — skilja mellan trenne hufvudtyper: ursprungliga, härledda och försumpade skogar.

I de ursprungliga skogarne, som utgöra den dyrbaraste delen af våra skogstrakter, dels emedan de innehålla vårt värdefullaste virke, dels emedan de ej för sin skötsel och vård påkalla kostsammare åtgärder, alldenstund den naturliga föryngringen i dem ej är hindrad genom en mer eller mindre svårartad markbetäckning, kommer på grund af denna markbetäckningens natur en fröträdsställning otvifvelaktigt att lämna upphof till ett nytt skogsbestånd. Men frågan är då: hurudant blir detta nya bestånds kvalitet? — Vid behandlingen af frågan om den föreslagna lagens inflytande på industrien har en annan insändare i tidskriften[1] fullt

[1] Frans Kempe: Skogsvården och de skogsförbrukande industrierna. Några principiella anmärkningar mot skogskommittéens betänkande, h. 2, år 1900.

Ayuntamiento de Madrid

klargjort denna fråga, och det återstår mig intet annat än att hänvisa till hans yttrande. Häraf framgår att den egenskap hos vår nordiska tall, som gifvit den dess största värde, och som gjort den eftersökt på den utländska marknaden — dess cylindriska stamform och dess kvistfrihet — löper fara att dö ut. Detta är en följd af trakthuggningsmetoden, hvilken genom det allsidiga ljustillträdet till de uppväxande plantorna befordrar dessas grenbildning. Vilja vi därför försvara och behålla vår position som ett af världens förnämsta träproducerande länder, må vi se till, att vi ej genom lagbud befordra den från Tyskland importerade trakthuggningsmetoden, som i detta sitt hemland verkat så försämrande på tallens stamform. Vi må fast hellre söka efter en metod, som, följande naturens egen anvisning, åt oss bevarar naturskogens fördelar. En sådan metod hafva vi i blädningen — den ordnade blädningen nämligen, ej den, som utan hänsyn till beståndsvård och de olika trädslagens existensfordringar ställer afverkningen efter stundens behof, utan att ägna en tanke åt skogens fortfarande bestånd. Genom blädningen ernås nämligen, att träden uppväxa under beskuggning från äldre individer i det olikåldriga bestånd, som denna huggningsmetod skapar. Genom denna beskuggning, hvilken det tillkommer den ordnade blädningen att så modifiera, att ej den uppväxande plantan förtvinar och dör bort, tvingas denna att koncentrera sin tillväxt på utveckling i höjd, hvarigenom grenbildningen tillbakasättes. På sådant sätt hafva våra naturskogar uppkommit och uppkomma än i dag, och dessa naturskogar är det, som skänkt och skänka vår sågverksindustri de kvaliteter, hvilka gjort vårt virke eftersökt.

Beträffande skillnaden mellan det kvantitativa utbytet från en genom ordnad blädning skött och en genom trakthuggning afverkad skogstrakt, skulle en fullständig utredning af denna fråga allt för mycket taga tidskriftens utrymme i anspråk. Det må därför endast i korthet påpekas, att den ordnade blädningen gynnar uppkomsten af olikåldriga bestånd, som på grund af sin natur innehålla ett större antal stammar pr ytenhet, än det likåldriga beståndet, och att den ordnade blädningen genom att undvika uppkomsten af större kalytor medgifver ett intensivare utnyttjande af hvarje ytenhets produktionskraft. Genom dessa båda faktorer kan en genom ordnad blädning skött skog under i öfrigt lika förhål-

Ayuntamiento de Madrid

landen och under samma tidsperiod producera en större virkesmassa än som genom trakthuggningsmetoden kan vinnas. Allmängiltiga siffror äro i detta afseende svåra, för att ej säga omöjliga att angifva, då de blifva beroende af trädslag och markens olika beskaffenhet m. m., men för att angifva ett approximativt medeltal torde kunna sägas, att genom den ordnade blädningen en dubbelt så stor virkesmassa kan erhållas som genom trakthuggning. Att denna virkesmassa blir kvalitativt bättre, har jag här ofvan sökt visa.

Öfvergå vi nu till granskningen af kommittéförslagets inflytande på de marker, hvarest markbetäckningen *försvårar* föryngringen; de härledda markerna, så är det utom allt tvifvel, att dessa, vid ett längre framskridet tillstånd af härledning, böra underkastas en starkare afverkning, men att en naturlig föryngring samtidigt dock bör eftersträfvas. Orsaken till, att å dessa marker växande skogar böra starkt afverkas, ligger däruti, att stäfjandet af den marken täckande växtmattans (större bärris och mera hygrofila husmossor) utbredning och tillväxt fordrar ett starkare ljustillträde eller möjligen vidtagandet af särskilda markberedningsåtgärder. Vidare är att märka, att där markens kvalitet ej uppfyller den i detta afseende mer anspråksfulla granens fordringar, men denna det oaktadt inträngt och till hufvudsaklig del upptagit marken, afverkningens ändamål, granens tillbakaträngande och understödjande af tallens fortkomst, med nödvändighet fordrar en kraftigare huggning, för att ett fullt utnyttjande af markens produktionsförmåga i framtiden genom dess upplåtande åt tallen skall ernås. Kommittéförslaget kan sålunda anses följa de rationella grunderna för å dessa marker växande skogars afverkning i så måtto, att det tillstädjer och åsyftar deras kraftiga afverkning. Men icke desto mindre kan ej kommittéens förslag anses till fullo öfverensstämma med de rationella grunderna för å dylika marker växande skogars behandling. Ty ehuru kommittéen upprepade gånger framhåller, att tallen måste skyddas mot granen, i det att denna senare har benägenhet att ockupera äfven de marker, som ej ägna sig för dess uppväxande till träd af värdefullare dimensioner, så har kommittéen dock i sitt lagförslag ej tagit någon hänsyn till detta förhållande. Följden häraf är, att en skogsägare *kan* låta afverka sådana marker genom trakthuggning och därvid kvarlämna fröträd

Ayuntamiento de Madrid

af gran eller just företaga de åtgärder, som ej skola utföras. Ett stadgande om, hvilket trädslag som på dessa marker bör som fröträd bevaras, är därför af nöden.

Beträffande slutligen de skogar, som växa å sådana marker, där markens betäckning förhindrar uppkomsten af en naturlig föryngring, försumpade skogar, så har jag redan här ofvan uttalat den åsikten, att dessa skogar ej böra komma under lagens föreskrifter. Till allra hufvudsakligaste del utgöras dessa skogar af ytterst dålig gran, hvilken är som fröträd absolut oduglig. Inom dessa granbestånd kunna förekomma tallar, hvilkas öfverhållande vid afverkningen kan vara berättigadt, då de enligt erfarenheten kunna gifva upphof till återväxt. Hvarken detta förhållande, ej heller det, att genom öfversilning försumpade tallskogar finnas, vid hvilkas afverkning ett liknande tillvägagående är af omständigheterna påkalladt, kan emellertid berättiga att på grund af dessa mindre sällan förekommande fall som regel uppställa dylika skogars afverkning genom trakthygge med fröträdsställning. Som hufvudregel bör tvärt om gälla, att sådana skogar böra kalafverkas. Då sålunda en föreskrift, som i sina konsekvenser går ut på dessa skogars afverkning intill kvarlämnande af fröträd ej kan anses vara sådan, att den öfverensstämmer med de allmängiltiga grunderna för dylika skogars rationella behandling anser jag förutom af denna orsak äfven på här ofvan angifna grunder, att kommittén bort helt och hållet utesluta densamma ur sitt lagförslag och sålunda i denna punkt affattat detta i enlighet med landssekreterare Askers reservation.

I § 2 af lagförslaget stadgas, att bolag eller enskild person, som äger skogsmark, hvilken i areal uppgår i Kopparbergs, Gäfleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län till 3,000 h:ar eller däröfver och i söder om dessa län belägna delar af riket till 1,500 h:ar eller mera, är skyldig att för tillsyn af skogens ordentliga skötsel anställa som skogsförvaltare en forstligt bildad person, som vid pröfning visat sig hafva kunskaper, motsvarande åtminstone det för den lägre kursen vid skogsinstitutet stadgade kunskapsmått. De skogsägare, hvilka äro underkastade denna skyldighet, skola inom 2 år efter stadgandets trädande i kraft hafva fullgjort detta. Om någon sedermera blir ägare af så stor areal, att dess innehaf medför förpliktelsen i fråga, skall han inom

Ayuntamiento de Madrid

3 månader därefter anställa skogsförvaltare. Om skogsägare ej inom föresatt tid fullgjort den honom åliggande skyldigheten, kan konungens befallningshafvande i länet ställa skogen under afverkningsförbud. Flere skogsägare kunna med konungens befallningshafvandes i det län bifall, där skogsmarken till hufvudsaklig del är belägen, samt sedan skogsvårdsstyrelsen öfver ansökningen afgifvit yttrande, förena sig om anställande af en skogsförvaltare. — Enligt lagförslagets § 16 må konungens befallningshafvande, om förhållandena därtill föranleda, lämna skogsägare, som är skyldig anställa egen skogsförvaltare, anstånd härmed under högst tre år utöfver den här ofvan angifna tid.

Detta förslag, hvars ändamål är att tillföra skogarne utbildade fackmän, måste betecknas som särdeles välbetänkt, ty låt äfven vara, att en del större skogsägare af rena sparsamhetsskäl skulle anse med sin fördel förenligt att belasta den engagerade skogsmannen med en hel del för hans egentliga uppgift främmande göromål, så måste det dock få anses såsom tämligen visst, att någon del af hans tid kommer att ägnas åt skogsgöromålen, och att något godt äfven för en mindre framsynt ägares skogsägendom därigenom är att vinna. En rationellare utförd afverkning torde man säkerligen med detta stadgandes genomförande kunna hafva förhoppning om, och redan detta vore odisputabelt ett stort framsteg; ty man torde ej misstaga sig alltför mycket, om man säger, att det hittilldags varit mindre en hård afverkning af våra skogar än sättet för denna afverknings utförande, som varit dessa skogar till skada.

Genom detta kommittéens förslag, om det blir lag, kommer efterfrågan på från skogsinstitutet utexaminerade elever helt naturligt att blifva särdeles liflig. Den frågan framställer sig då: är skogsinstitutet i stånd att tillfredsställa de fordringar, som i dylikt afseende kunna komma att ställas på detsamma? Hittills har skogsinstitutet i den s. k. högre kursen, hvilkens genomgående berättigar till inträde i statstjänst, årligen endast mottagit 10 elever. Då en rätt vård af statens skogar med nödvändighet fordrar ett ökadt antal tjänstemän, är det utom tvifvel, att endast ett försvinnande antal af de från denna kurs utexaminerade kan vara att påräkna för den privata skogsvården. I den lägre kursen, hvars ändamål är att utbilda enskilda skogsförvaltare, hafva från

Ayuntamiento de Madrid

och med år 1894, då kursen tog sin början, till och med år 1898, det sista år, för hvilket officiell berättelse föreligger, utexaminerats 30 elever eller i medeltal 6 om året. Att äfven detta antal är otillräckligt torde ligga för öppen dag, och om någon sorts täflan skall komma till stånd mellan sökandena till de privata tjänsterna, så att skogsägarne ej nödgas antaga den första, som anmäler sig, är en utvidgning af skogsinstitutet otvifvelaktigt en tvingande nödvändighet. Till en sådan utvidgning af högre kursen har visserligen domänstyrelsen nu tagit initiativet och därvid välbetänkt nog föreslagit den förberedande undervisningens förläggande till Dalarne — ej till det för detta ändamål hittills använda Omberg —, men för att kommittéens förslag i detta afseende skulle hafva uppfyllt fordringarne på fullständighet, hade det tvifvelsutan bort vara kommittéens skyldighet att härutinnan hafva verkställt utredning och förslag. Man saknar nu hvarje ledning för bedömande af det antal forstmän, som för den närmaste framtiden kan blifva erforderligt. Kommittéen, som tydligen i detta fall sväfvat i ovisshet, har, som nämndt, tillgripit den nödfallsåtgärden att föreslå ett bemyndigande för konungens befallningshafvande att medgifva en respittid af tre år med anställande af de föreslagna skogsförvaltarne. Skogsinstitutets otillräcklighet, både nu och efter en eventuell utvidgning af den högre kursen, samt skogsägarnes berättigade fordran på en lämplig öfvergångstid för att ackomodera sig i de nya förhållandena, vare sig de redan vid lagens trädande i kraft besitta den för skyldigheten af skogsförvaltares anställande stadgade arealen eller sedermera förvärfva den, göra, att jag måste anse, att det varit ur rent praktisk synpunkt lyckligare och mer öfverensstämmande med rättvisa och billighet mot dessa skogsägare, om den föreskrifna tiden ökats med den som undantag beviljade respittiden och sålunda satts till resp. 5 och 3 år. —

I det föreslagna stadgandet om skogsförvaltares anställande finnes äfven en oklar punkt, som torde kunna komma att vålla ej ringa bryderi. Där heter nämligen: »Bolag eller enskild person, som äger skogsmark[1] etc.», men där angifves hvarken i

[1] Den följande anmärkningen gäller endast för det fall, att kommittéen med ordet »skogsmark» afsett »verklig skogsmark». Har kommittéens mening åter varit, att med »skogsmark» skulle afses »skogsegendom» med alla därinom fallande ägoslag, och att följaktligen egendomens sammanlagda areal skulle vara bestämmande vid pröfningen af en skogsägares skyldighet eller ej att anställa skogsförvaltare, så kan invändas, att i en egendoms sammanlagda areal ingå till skogsbörd fullständigt odugliga eller därtill ej afsedda marker samt vatten.

Ayuntamiento de Madrid

själfva lagen eller dess motiv, efter hvilka grunder de angifna arealerna skogsmark skola beräknas. I Norrland finnas nu för en del skogar tvenne officiella källor, till hvilka man kan gå för att erhålla arealuppgifter. Den ena är afvittringshandlingarne, den andra — för laga skiftade byar — laga skifteshandlingarnes ägobeskrifningar. I de förra upptagas emellertid som impediment stora arealer, hvilka ur forstlig synpunkt måste anses som skogsmark, under det att i laga skifteshandlingarne återigen betydande vidder, hvilka — forstligt sedt — måste betraktas som impediment, upptagas under rubriken afrösningsjord. Skillnaderna mellan de olika uppgifterna kunna vara högst betydliga. Det saknas ingalunda exempel däruppå, att arealen skogsmark enligt afvittringshandlingarne mer än fördubblats vid mätning för forstligt ändamål, och jämföres den vid afvittringen erhållna arealen skogsmark med den vid ett laga skifte uppnådda arealen afrösningsjord, blir skillnaden ännu större. Följden kan sålunda blifva den, att om afvittringsuppgifterna läggas till grund för beräkningarne en person, som äger 5 à 6,000 h:ar verklig skogsmark, undgår skyldigheten att anställa skogsförvaltare, under det att, om laga skifteshandlingarnes uppgifter skola vara bestämmande, skyldigheten kan inträda, redan då arealen skogsmark enligt forstlig beräkningsgrund i verkligheten ej är mer än kanske 2,000 h:ar. Då mig veterligt inga andra officiella arealuppgifter, än de två nämnda, existera, hade det för undvikande af blifvande tvistigheter vid afgörandet af skogsägarens skyldighet eller ej att anställa skogsförvaltare varit mycket önskligt, om kommittéen bestämt den ena eller andra beräkningsgrunden.

De skogsägare, som besitta den areal, att de enligt § 2 äro skyldiga anställa skogsförvaltare, hafva enligt lagförslagets § 3 fått sig ålagd skyldigheten att årligen till skogsvårdsstyrelsen ingifva vissa uppgifter angående sin skogshushållning. Dessa uppgifter skola omfatta skogens ytvidd, beskaffenhet och skötsel samt den under näst föregående år verkställa afverkningens belopp. Underlåter skogsägare afgifva dylik uppgift, äger konungens befallningshafvande att på skogsvårdsstyrelsens anmälan förelägga den försumlige att vid vite inkomma med ifrågavarande anmälan.

Ändamålet med dessa uppgifters aflämnande skulle enligt motiven vara att afhjälpa den osäkerhet, som råder angående en

Ayuntamiento de Madrid

mängd för bedömandet af skogarnes allmänna tillstånd afgörande faktiska omständigheter. Detta ovisshetstillstånd anses lägga väsentliga hinder i vägen för hvarje reform af skogslagstiftningen.

Det torde emellertid kunna på goda grunder ifrågasättas, huruvida dessa uppgifter komma att lämna ett tillförlitligt material för bedömande af skogarnes allmänna tillstånd. Större delen af landets skogar besittas af personer, som ega mindre areal, än den, som medför skyldighet att anställa skogsförvaltare. Härtill kommer, att dessa uppgifter ej omfatta Väster- och Norrbottens län eller öfver $^1/_3$ af landets areal. Vidare måste ihågkommas, att de skogar, som dessa uppgifter komma att afse, blifva sådana, som stå under förvaltning af fackman, hvarigenom den förmodan kan hafva skäl för sig, att desamma erhålla en sorgfälligare vård, än de öfriga privatskogarne i gemen. Uppgifterna blifva sålunda ej ett allmängiltigt uttryck för skogstillståndet och berättiga ej till några som hälst beräkningar för sådana skogsarealer, hvilka de ej afse.

Mot kommitténs förslag i detta afseende är reservation afgifven af hrr brukspatron Tamm, landssekreterare Asker och direktör Martin, som anföra, att den föreslagna bestämmelsen lätt kan få en fiskalisk prägel och kännas som ett band på den fria dispositionsrätten öfver skogen, på hvilken kommittéförslaget i öfrigt hvilar, att den ej kan leda till det med densamma afsedda resultatet, samt att konungens befallningshafvandes femårsberättelse redan innefatta redogörelser för skogshushållningen inom resp. län. Reservanterna anse, att den föreslagna lagbestämmelsen borde ersättas med en föreskrift om statistiska tabeller, som hvart femte år infördes i konungens befallningshafvandes berättelser och Statistiska Centralbyråns däråa grundade sammandrag. Säkerligen skulle ett sålunda sammanfördt materiel få allmängiltigare betydelse och därigenom större bevisningskraft, än det efter kommittéförslagets bestämmelser insamlade. —

§ 4 af lagförslaget innehåller bestämmelser om, huru de skogsägare, som besitta mindre areal, än de i § 2 omnämnda, skola kunna komma i åtnjutande af forstligt biträde vid skötseln af sina skogar. De hafva för sådant ändamål att skriftligen anmäla sig hos skogsvårdsstyrelsen, som förordnar lämplig person

Ayuntamiento de Madrid

att på vilkor, som densamma bestämmer, lämna önskade upplysningar och råd.

Detta är en i hufvudsak mycket god sida af lagförslaget; ty det är egnadt att sprida kunskap och upplysning om skogens rätta vård till de bredare samhällslagren. Förslagets goda sidor neutraliseras dock af en bestämmelse, som man gärna skulle hafva önskat ur detsamma utesluten. Det heter nämligen: »på vilkor skogsvårdsstyrelsen bestämmer» hvilket sålunda innebär, att undervisningen ej är kostnadsfri. Det är härigenom att befara, att bestämmelserna ej skola få den stora tillämpning, som vore önskvärd. Om t. ex. några resekostnader blifva förenade med rekvisition af fackman, komma helt säkert inga eller åtminstone ett ytterst ringa fåtal fjärmare boende skogsägare att begagna sig af det erbjudna tillfället till erhållande af undervisning. Men äfven frånsedt detta, så är den svenska allmogens naturliga tröghet i allmänhet så stor, att man ej har stora utsikter för, att den af egen drift skall söka en undervisning, som den — sorgligt nog — ej anser sig hafva behof af. Vill man i detta afseende komma till något resultat, måste man söka upp hvar och en särskildt och ej låta sig förtröttas. Man måste utan ersättning dela med sig af det goda, som man har att meddela, och man måste — först och sist — väcka ungdomens intresse för och kärlek till skogen. För att göra lagen populär bland menige man hade det därför säkerligen varit ett godt grepp af kommittén, om den föreslagit, att mindre skogsägare skulle erhålla kostnadsfritt biträde vid skötseln af sina skogar. Med all säkerhet hade detta varit ett kraftigt medel till spridande af en allmännare kännedom om skogarnes rätta vård. —

Uti lagförslagets § 5 stadgas straff för öfverträdelser af lagens föreskrifter i dess § 1:

Den straffande myndigheten är konungens befallningshafvande efter anmälan af skogsvårdsstyrelsen. Öfverträdelsen skall konstateras genom syn på platsen af skogstjänsteman och två ojäfviga gode män. Straffpåföljden är dubbel: dels åläggande vid vite eller afverkningsförbud att verkställa de arbeten, som för markens återställande i skogsbärande skick vid syneförrättningen befunnits nödiga, dels — om detta åläggande ej fullgöres — antingen arbetenas utförande på den försumliges bekostnad, eller

Ayuntamiento de Madrid

ock, om det förra af skogsvårdsstyrelsen anses ej lämpligen böra ske, expropriation. I senare fallet skall skogsvårdsstyrelsen anmäla förhållandet till konungens befallningshafvande, som efter domänstyrelsens hörande hemställer ärendet till kungl. maj:ts afgörande. Vid expropriation får mark ej åsättas högre värde, än det, hvartill jord af lika beskaffenhet i orten lägst skattas må.

Angående effektiviteten af de föreslagna straffbestämmelserna har man redan nu en viss erfarenhet att stödja sig på. Den ursprungliga Gotlandslagen af den 10 september 1869 stadgade, att om till skogsbörd egnad mark sköflades eller föröddes så, att skogens naturliga återväxt omöjliggjordes eller äfventyrades, skulle konungens befallningshafvande ega att vid verkande vite förbjuda, att hemmanets skog anlitades utöfver husbehof. Om ägaren af under förbud ställd skog visade, att han vidtagit åtgärder för skogens återväxt å den sköflade delen, återkallades förbudet, men det ålåg ägaren att vid äfventyr af förnyadt förbud ägna denna trakt den vård, som var nödig. Från dessa Gotlandslagens föreskrifter skiljer sig kommittéförslaget däruti, att, enligt detta senare, förbud utfärdas mot all afverkning (sålunda äfven husbehofsafverkning), men ej å hela skogen, utan endast »å så stor del af ägarens skogsområde, som af konungens befallningshafvande med afseende å det sköflade skogsområdets storlek pröfvas skäligt». Denna senare bestämmelse skulle då enligt kommitténs åsikt skänka större eftertryck åt ett utfärdadt afverkningsförbud; ty angående Gotlandslagens bestämmelser skrifver kommittén (pag. 84): »Med hänsyn därtill, att en så stor del af den årliga afverkningen afser att tillfredsställa husbehofvet, är det ock otvifvelaktigt, att en på sådant sätt misshandlad skog snart går sin fullständiga undergång till mötes, äfven om den är satt under förbud för saluafverkning. Erfarenheten angående verkningarne af Gotlandslagen i dess ursprungliga form bestyrker ock det berättigade i denna kritik. Konungens befallningshafvandes och revirförvaltarens berättelser innehålla allt jämt klagomål öfver skogarnes fortgående sköflande, särskildt sedan under de senare åren en mängd flyttbara ångsågar därstädes äro i verksamhet». —

För att gifva ökad styrka åt påbudet om skogsvårdsarbetens utförande stadgar lagförslaget, att expropriation af skogsmarken kan vid dessa arbetens åsidosättande verkställas. Vidta-

Ayuntamiento de Madrid

gandet af en dylik åtgärd som straff för uraktlåtenhet att utföra skogsvårdsarbeten betecknar införandet af en helt ny princip i skogslagstiftningen. I den riksdagens skrifvelse, på grund af hvilken kommittéen tillkom, framhålles denna åtgärd såsom möjligen ägnad att hindra öfverafverkning. Intet annat lands skogslagstiftning har för ifrågavarande ändamål betjänat sig af expropriation, utan har sådan endast föreskrifvits, då frågan gällt skyddsskogar (Ungarn, Ryssland). Det torde under sådana förhållanden vara skäl att undersöka, huru tillämpandet af den nya principen kan komma att verka. — Innan frågan om expropriation hemställes kungl. maj:t till afgörande, skall konungens befallningshafvande inhämta domänstyrelsens yttrande. Afsikten härmed kan ej gärna vara mer än en, eller att domänstyrelsen må blifva satt i tillfälle meddela, huruvida expropriation med hänsyn till statens andra äganderätter i orten kan anses önskvärd. Då statens skogsförvaltning skulle blifva i betydande mån betungad, om staten genom expropriation förvärfvade alla de trakter, som efter lagens tillkomst kunde komma att sköflas och vanskötas, så ligger det nära till hands att antaga, att domänstyrelsen endast i de fall skall tillstyrka expropriation, då staten redan besitter egendom i den sköflade traktens grannskap och sålunda kan lägga det nyförvärfvade området under gemensam förvaltning med redan befintliga statsskogar. För bildandet af nya statsskogar inom trakter, där sådana ej redan finnas, torde därför förslaget vara af mindre betydelse, ehuru just i sådana trakter det vore allra viktigast, att staten blefve skogsägare. Förvaltnings- och bevakningskostnader för de kanske ofta små skogsparceller, som vore att genom expropriation förvärfva, blefve nämligen så höga, att hela förvärfvandet blefve liktydigt med en förlust för staten. Under sådana förhållanden komme straffet — expropriation — att drabba tämligen ojämnt. En förlust torde äfven i andra fall vara att för staten emotse, då det ju ej ligger utom möjlighetens område, att den sköflade skogstraktens iståndsättande — något som väl alltid måste förutsättas, att staten skall låta verkställa, om expropriation tillgripes — kan draga så dryga kostnader, att de alldeles neutralisera bestämmelserna om grunderna för värdesättningen vid expropriation. Ty visserligen skall värdet bestämmas, »efter hvad jord af lika beskaffenhet i orten lägst skattas må», och genom denna bestäm-

Ayuntamiento de Madrid

melse anser kommittéen faran, för att expropriation skulle kunna blifva en premiering af skogssköfling, utesluten, men man måste dock ihågkomma, att det under alla förhållanden blir den individuella uppfattningen hos expropriationsnämndens medlemmar, som blir grundläggande för värdesättningen. — Skall expropriation tillgripas som yttersta straffpåföljd, synes det mig, som om den borde äga rum under alla förhållanden, då föreskrifna åtgärder för en sköflad skogstrakts sättande i stånd ej blifvit utförda. Men att detta blefve en tunga för staten, torde få anses som självklart.

I öfrigt innehåller lagförslaget specialbestämmelser om, huru förfaras skall, när meddeladt afverkningsförbud öfverträdes, om straff härför samt om beslagtagande af virke, som afverkats från under förbud ställd skog etc. —

Skogsvårds styrelser.

Uti förslag till förordning angående skogsvårdsstyrelser stadgas i § 1, att i hvarje län en dylik styrelse skall finnas, och att densamma skall utgöras af landshöfdingen som ordförande och två med ortens skogsförhållande förtrogne män, af hvilka landstinget utser en och hushållningssällskapet en. De väljas för tre år i sender. Till föredragande och sekreterare hos skogsvårdsstyrelsen förordnar kungl. maj:t på förslag af styrelsen en forstligt bildad man, som fullgjort fordringarne för vinnande af anställning såsom tjänsteman i skogsstaten, d. v. s. för närvarande aflagt godkänd examen från skogsinstitutets högre kurs.

§ 4 innehåller bestämmelser angående de skyldigheter, som åligga skogsvårdsstyrelserna. Dessa skyldigheter äro att:

»a) befrämja den enskilda skogshushållningen genom utbredande af kunskap i skogsskötsel, beviljande af bidrag till och utförande af arbeten för skogskultur och afdikningar, tillhandahållande af skogsfrö och plantor samt vidtagande i öfrigt af åtgärder, ägnade att befordra nämnda ändamål;

b) hålla tillsyn öfver skötseln och vården af de enskildes skogar;

c) emottaga, ordna och sammanfatta de uppgifter, som skogsägare äro pliktige att till styrelsen afgifva;

d) förvalta de medel, som genom skogsvårdsafgifter och genom afgifter, som skola erläggas vid upplåtelse af afverkningsrätt, eller eljest enligt gällande föreskrifter inflyta, äfvensom de

Ayuntamiento de Madrid

belopp kongl. maj:t, landsting och hushållningssällskap kunna anslå till den enskilda skogsvårdens främjande;

e) antaga och förordna samt med omhänderhafvande medel aflöna dels för länet i dess helhet erforderligt antal forstligt bildade tjänstemän och dels för hvart och ett af de distrikt, i hvilka länet för skogsvården kan komma att indelas, särskilda tillsyningsmän samt utfärda instruktioner för dessa tjänstemän och tillsyningsmän.»

Bland dessa är det synnerligast de under a) och e) angifna, som draga till sig största intresset, och viktigast af alla är utan gensägelse den, att befrämja den enskilda skogshushållningen genom utbredande af kunskap i ämnet. För detta mål har skogsvårdsstyrelsen att verka genom de tjänstemän, som den enligt mom. e har att antaga, och första vilkoret för ernående af ett godt resultat torde därför vara, att ett tillräckligt antal dylika tjänstemän förordnas; ty eljest torde målet lätt komma att förfelas. Ett uttryck för kommitéens tankar om det behöfliga antalet skogstjänstemän återfinnes å pag. 123 i ett förslag till stat för skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän och tillsyningsmän. Man finner däraf att kommittéen ansett endast 8 dylika tjänstemän behöfliga för hela riket, ett antal, som synes alldeles för lågt, synnerligast som kommittéen äfven föreslår, att de af staten för närvarande aflönade skogsingeniörerna, hvilkas uppgift är att lämna enskilda skogsägare råd och upplysningar, skola indragas.

Enligt § 4 mom. a skulle skogsvårdsstyrelserna vidare hafva att bevilja bidrag till och utföra arbeten för skogskultur och afdikning. Dessa bidrag skulle kunna beviljas med eller utan återbetalningsskyldighet (pag. 122). Af motiven till lagförslaget synes framgå, att kostnaderna för dylika arbetens verkställande ej skulle kunna af skogsägare, som samtidigt är industriidkare, återbekommas genom restitution af de skogsvårdsafgifter, som han skulle hafva att erlägga enligt förslag till lag angående sådana, hvarom närmare här nedan. Detta synes framgå af en å pag. 126 förekommande mening: »Om denna grundsats genomföres, är det ock mindre behöfligt att medgifva restitution af erlagd afgift, i den mån densamma kan anses motsvaras af utförda skogshushållningsarbeten.» Under förutsättning att sådan restitution ej skulle kunna ega rum, är förslaget om bidrag till skogsvårdsarbeten att beteckna såsom i allt godt. Skulle åter restitution af erlagda

Ayuntamiento de Madrid

skogsvårdsafgifter kunna ega rum, så skulle en dylik bestämmelse leda till de betänkligaste förhållanden. Det är nämligen gifvet, att af de personer eller bolag, som erlägga skogsvårdsafgifter, endast de större skogägande bolagen skulle vara i tillfälle att utföra mera vidtomfattande skovgsvårdsarbeten och erhålla en mot dessa svarande restitution. Sådana personer eller bolag däremot, hvilkas affär hufvudsakligen är baserad på köpt virke, skulle däremot vara i väsentlig mån uteslutna från möjligheten att erhålla en restitution, som grundade sig på ett i skogsvårdsändamål verkställdt arbete. Vidare skulle de personer, som till sistnämnda kategori af industriidkare afyttrade timmer — sålunda bl. a. skogsägande allmoge — och hvilkas erhållna inkomst af den försålda varan kan tänkas reducerad genom skogsvårdsafgifterna, ej alls vara i tillfälle till erhållande af någon som helst restitution. En bestämmelse af den art, att återbetalning af erlagda skogsvårdsafgifter kunde ega rum vid fall af verkställda skogskulturer, dikningar eller dylikt, blefve därför en uppenbar orättvisa mot mindre industriidkare samt bönder till förmån för hufvudsakligen de större bolagen.

Slutligen innehåller § 4 bestämmelse därom, att skogsvårdsstyrelsen äger föreskrifva de vilkor, under hvilka skogsägare må vid skötseln af sin skog erhålla biträde af styrelsens tjänstemän och betjänte. Jag har redan förut i denna sak som min åsikt framhållit, att detta biträde borde lämnas kostnadsfritt. Härigenom skulle lagen blifva populär, intresset för skogens vård, i vidare kretsar kunna väckas och därigenom större gagn för det allmänna vara att vinna.

Enligt förslagets ordalydelse skulle i hvarje län, finnas en skogsvårdsstyrelse. Undantagna äro alltså ej de län, hvilka redan äga skogslagar: Norr- och Västerbottens samt Gotlands. Å pag. 127 yttrar dock kommittéen, att den icke ifrågasatt, att skogsvårdsstyrelser skola finnas i dessa län, hvarjämte det ofvannämnda förslaget till stat för skogsvårdsstyrelserna ej heller upptager desamma, men i trots häraf saknar lagförslaget stadgande härom.

Skogsvårdsafgift.

För att erhålla medel till täckande af alla de utgifter, som blefve en följd af de skogsvårdsstyrelserna åliggande uppgifterna till höjande af den enskilda skogshushållningen, har kommittéen föreslagit, att en skogsvårdsafgift skulle upptagas för trävaror och trämassa, som utföras ur landet. Hemställan härom föreligger

Ayuntamiento de Madrid

uti »förslag till lag angående skogsvårdsafgifter». Upptagandet af en dylik afgift torde ock, därest staten ej vill lämna nödiga medel, vara enda sättet för erhållande af sådana. Enligt kommittéens förslag skulle skogsvårdsafgiften för rundvirke, sågadt, tillhugget eller hyfladt virke, stäfver, lådbräder och splittved samt famn- eller kastved utgöra 10 öre pr kbm. fast mått, för kemiskt tillverkad torr trämassa 50 öre pr ton, för mekaniskt tillverkad torr trämassa 30 öre pr ton och för våt trämassa hälften af dessa belopp. — För sågade varor motsvarar den föreslagna afgiften ett belopp af 46,7 öre pr standard. Ehuru detta belopp för de större sågverk, som besitta egna skogar, och hvilkas råvara sålunda ej fördyras genom en skarp konkurrens, ej innebär något afskräckande, så blir detsamma dock för de mindre sågverksägarne rätt betungande. Faktiskt är nämligen, att flera sådana sågverksägare under dåliga konjunkturer ej erhålla mer än 3 à 4 kronors nettovinst pr standard. Att på detta belopp ytterligare rabattera det ofvan angifna, 15 à 11 % af nettot, synes mig vara väl mycket. Om alla afgifterna nedsattes till halfva beloppet, skulle enligt kommittéens beräkningar skogsvårdsafgifternas sammanlagda belopp efter 1896 års export uppgå till c:a 290,000 kronor. Om stat, landsting och hushållningssällskap fortfarande anvisade samma belopp, som hittills, för den enskilda skogshushållningens höjande, och om dessa belopp enligt kommittéens förslag ställdes till skogsvårdsstyrelsernas förfogande[1], skulle dessa enligt kommittéens utredning — pag 124 — dessutom hafva att påräkna i rundt tal 60,000 kronor, eller tillhopa 350,000 kronor. Om nu äfven från detta belopp 50,000 kronor skulle afdragas för aflöning af ett större antal skogstjänstemän, än det af kommittéen föreslagna, så återstode dock 300,000 kronor att användas till den enskilda skogsvårdens höjande. Betänker man, att ett mot detta närmelsevis svarande belopp hittills ej stått till disposition för ändamålet, så måste man fråga sig, om detta ej, åtminstone för den närmaste framtiden, vore tillräckligt. Visar det sig otillräckligt, framställer sig dock den frågan, huruvida det ej vore bättre att, sedan ökad erfarenhet vunnits, höja skogsvårdsafgiften, än att nu fondera summor, hvilkas utbetalande förorsakar en rätt stor del af den med-

[1] Denna framställning synes böra medföra vederbörande korporationers hörande öfver förslaget.

Ayuntamiento de Madrid

borgarklass, som har att erlägga dem, afsevärda olägenheter. Som domänstyrelsen i sitt förslag till skogslag påvisat, har trämasseindustrien ännu ej vunnit den terräng, som man ur synpunkten af dess gagn för skogsvården kan vara berättigad hoppas. En utvidgning af denna industri skall gifvetvis tillföra skogsvårdsstyrelserna ytterligare medel för det beaktansvärda ändamål, hvartill skogsvårdsafgifterna äro afsedda att användas. —

Vid en eventuell reduktion af de föreslagna skogsvårdsafgifterna kan dock möjligen fråga uppstå, om ej afgiften för en artikel, nämligen rundvirke, borde bibehållas oförändrad. Export häraf innebär, att inom landet producerad råvara undanryckes en af våra förnämsta industrier. Häremot kan nu invändas, att »rundvirke» i sig innefattar åtskilliga virkessortiment af den klena beskaffenhet, att industrien ej kan tillgodogöra sig dem. Hit skulle då höra exempelvis stakar, råämnen, props och dylikt. Till en del uttagas dessa sortiment genom hjälpgallring af skogarne, sålunda genom en åtgärd, som afser skogens rationella vård. Det skulle, säger man, då vara att motarbeta själfva saken, för hvilken man sträfvar, om sådant virke pålades en proportionsvis högre afgift än den, som drabbar virke, skördadt af den mogna skogen, hvilken lättare kan bära en drygare beskattning. Häremot kan åter invändas, att allra största delen af dessa smärre virkessortiment uttagas ur skogarne genom sådan afverkning, som måste rubriceras som sköfling. —

I lagförslagets § 2 förekomma stadganden angående fördelningen länen emellan af de medel, som inflyta genom skogsvårdsafgifterna. Till grund för denna fördelning skulle ligga den inom resp. län afverkade virkesmängden. Kungl maj:t skulle för fem år i sänder bestämma den proportion, i hvilken länen deltoge i trävaruexporten.

I olikhet med förut framställda förslag om erläggande af skogsvårdsafgifter, hvilka förslag, såsom N. G. Sörensens och domänstyrelsens, gått ut på bildandet af en för hela riket gemensam skogsvårdsfond, har kommittéen hemställt om en fördelning länen emellan af de inflytande medlen. Kommittéens förslag är i detta fall onekligen mera öfverensstämmande med rättvisa.

Angående grunden för denna fördelning kunna dock meningarna vara delade. För kommittéen hafva, att döma af motiven

Ayuntamiento de Madrid

till lagförslaget, tvänne utvägar yppat sig. Den ena har varit en fördelning af afgifterna efter privatskogarnes areal, den andra efter den virkesmassa, som ansetts hafva inom de olika länen afverkats. Kommittéen har vid valet mellan dessa beslutat sig för den sistnämnda. Orsaken härtill angifves vara den, att ett antagande, att trävaruexporten från de olika orterna i allmänhet vore afpassad efter ortens skogsareal, visat sig mindre sannolikt. Häremot kan möjligen göras den invändningen, att, om än afgifterna utgå efter den exporterade virkesmassan, afsikten med deras upptagande ej kan vara att endast använda dem till skogsvård uteslutande på de arealer, som lämna virke till export, utan äfven på de, hvilkas afkastning tjänar till täckande af den inhämska förbrukningen af trävaror.

Kommittéen har — se pag. 128 — »från landets mera betydande trävaruexportörer införskaffat upplysningar angående beloppet af det virke, de utföra, och de orter, från hvilka detta virke härstammar. De uppgifter, som sålunda till kommittéen inkommit, omfatta icke mindre än 86 procent af rikets hela trävaruexport enligt den officiella statistiken och torde sålunda kunna anses gifva pålitlig upplysning om den proportion, hvari de olika länen bidraga till rikets utförsel af skogsprodukter. Kommittéen har låtit i tabellarisk form utarbeta dessa uppgifter, ordnade efter de olika exportdistrikten (Tab. X.), samt likaledes sammanfatta dem efter de olika länen och därvid fogat beräkning, huru en fördelning af skogsvårdsafgiften, åsatt enligt de af kommittéen föreslagna grunder, skulle utfalla, dels efter länens skogsareal, dels efter den exporterade virkesmängden (Tab. U.).»

Den här omnämnda tab. X utgör emellertid ingen fördelning på de olika exportdistrikten af 86 procent af rikets hela trävaruexport; ty tabellen redogör endast för fördelningen af 1,700,980 kbm., under det att exporten enligt tab. F n:o 9 (del II pag. 101) samma år utgjorde 6,680,640 kbm. Förklaringen ligger däri, att hela den norrländska exporten helt enkelt blifvit utesluten ur tab. X!! Och då kommittéen därför, som härofvan anförts, sagt, att dessa 86 procent gälla *hela* Sveriges export, är detta ej riktigt; de gälla endast de 1,700,980 kbm., som exporterats söder om Dalälfven. Det hade dock varit af mycket stort intresse att lära

Ayuntamiento de Madrid

känna en fördelning af skogsvårdsafgifterna emellan de norrländska länen och Kopparbergs län, verkställd enligt den af kommittéen föreslagna grunden och med iaktagande af bl. a. lagförslagets § 5, som stadgar, att exportör, som utskeppar varor, hvartill råämnet är hämtadt från ort, för hvilken lagen ej gäller, kan erhålla restitution af för sådana varor erlagd afgift. — En dylik utredning föreligger ej i tab. U och huru de i denna tabell för ifrågavarande län angifna siffror erhållits, finnes ingenstädes nämndt. På tabell X kunna de, som af ofvanstående visats, ej grunda sig. Huru har kommittéen exempelvis förfarit vid fördelningen af afgifterna för exporten från Västernorrlands län, som tillföres råvara dels genom flottning på älfvarne från Västerbottens och Jämtlands län, dels genom bogsering på hafvet från Västerbottens och Norrbottens län samt Finland, och som äfven hämtar sågade varor från såväl dessa senare orter som från Gäfle, ja, t. o. m. från Uppland? På fördelningen af skogsvårdsafgifterna för Västernorrlands län inverkar slutligen äfven en annan faktor, som ej häller tagits i betraktande. Huru skall nämligen förfaras, då i Västernorrlands län afverkadt virke förädlas i och exporteras från Västerbottens län? Sådant förhållande existerar.

Ehuru enligt lagförslagets § 4 skogsvårdsafgifter ej skola utgå för virke, afverkadt på Gotland, och detta län ej vara berättigadt till utdelning vid afgifternas fördelande enligt § 3, så har dock i tab. U Gotlands län medtagits och vid fördelning efter areal påförts 6,695 kr. samt vid fördelning efter virkesmängd 1,355 kr. Den, som önskar veta, huru hela fördelningen i tab. U. verkligen skulle ställa sig, om detta misstag rättas, måste därför räkna om hela tabellen.

Vid fördelning efter areal hafva 579,900 kr. och vid fördelning efter virkesmängd 580,063 kr. utproportionerats. Skillnaden, 163 kr., är obetydlig och inverkar ej i sak, men borde ej förekomma i en tabellarisk uppställning, som skall visa två lika belopp.

Tabellerna U. och X skola tjäna till ledning vid bedömande, huru en lag enligt kommittéens förslag verkar i praktiken. De anmärkningar, som nu framställts mot dessa tabeller, torde ådagalägga, att de ej kunna uppfylla en dylik mission.

Som nämndt är, skulle kungl. maj:t för fem år i sänder

Ayuntamiento de Madrid

bestämma de närmare grunder, enligt hvilka länen ansågos deltaga i utförseln. Till ledning vid utfärdandet af dessa bestämmelser skulle uppgifterna i länsstyrelsernas femårsberättelser tjäna. Dessa uppgifter, som skola afse afverkningar, måste blifva allt för approximativa för att kunna vara grundläggande för en rättvis fördelning af de stora belopp, som skola inflyta. Enda sättet att i detta hänseende erhålla fullständiga och exakta uppgifter är att vända sig till exportörerna. Men därvid yppa sig andra svårigheter och betänkligheter. Huru kunna ålägga dem att afgifva dessa uppgifter, och skola fördelningarne kunna ske på grund af helt och hållet enskildt och oansvarigt lämnade meddelanden?

Såsom redan är nämndt, skall enligt § 5 exportör erhålla restitution af erlagda afgifter för virke, som härstammar från ort, för hvilken lagen ej gäller. Kungl. maj:t skall föreskrifva de villkor och grunder, på hvilka restitution kan erhållas. — Det hade varit önskligt, att kommittéen något antydt, hvilka villkor och grunder, här böra föreskrifvas. I sina motiv säger kommittéen endast, att exportör skall erhålla restitution, »därest han på tillfredsställande sätt kan visa», att virket är från ort, för hvilken lagen ej gäller. Nu torde med afseende på rundt virke för en exportör ej finnas mer än ett sätt att visa, för huru stort parti råvara han begär restitution, och det är genom styrkta utdrag ur sina tumningsböcker eller den på grund af dessa upprättade timmerjournalen. Skall detta anses för tillfredsställande eller ej? I senare fallet återstår intet annat för exportörer af denna kategori än att verkställa tumningen i närvaro af två ojäfviga, i deras tjänst ej anställda personer. Sedan sålunda råvarans kvantitet bestämts, måste, för det fall att försågning ägt rum, kvantiteten förädlad vara utrönas. För denna reduktion borde någon norm vara föreslagen, ty man kan eljes ej göra sig en föreställning om, huru lagen i detta fall kan komma att tillämpas, och hvilka verkningar den kan hafva på den enskilde personens affärsverksamhet. För bedömande häraf saknar man hvarje den minsta ledning i kommittébetänkandet.

Pag. 127 heter det, att kommittéen ej kunnat öfvergifva den grundsatsen, »att skogsvårdsafgifterna böra utgå allenast i samband med tillämpningen af den af kommittéen föreslagna lagstiftning om den enskilda skogshushållningen». Den grundsatsen

Ayuntamiento de Madrid

har kommittéen fullföljt i afseende på Gotlands, Västerbottens och Norrbottens län, men öfvergifvit för Särna socken i Dalarne!

Upplåtelse af rätt till skogsafverkning.

Det närmast följande af kommittéens lagförslag är »Förslag till lag angående skyldighet för skogsägare att vid upplåtelse af rätt till skogsafverkning nedsätta visst pänningebelopp».

Hufvudsakliga innehållet af detta lagförslag är, att skogsägare, som till annan person upplåter afverkningsrätt, som ej är att anse som skogsfång till husbehof, »skall till säkerhet därför, att afverkningen icke så bedrifves eller marken så behandlas, att skogens föryngring äfventyras», innan afverkning äger rum, hos skogsvårdsstyrelsen nedsätta ett belopp af $^1/_{10}$ utaf arrendesumman, dock minst 10 kr. pr h:ar af det upplåtna området. Omfattar aftalet endast träd, som 1,5 m. från roten hålla i diameter med bark 28 cm., huru måttet än tages, så är skogsägare fri från sådan nedsättning. Om skogens skötsel ej föranledt någon anmärkning enligt lagen angående vården af enskildes skogar, och om inom 15 år styrkes, att nöjaktig återväxt finnes, är ägaren till marken eller hans rättsinnehafvare berättigad att uppbära medlen jämte ränta. Försittes den tid, tillfalla medlen länets skogsvårdskassa. Öfverträdelse af föreskrifterna föranleder till böter och det afverkade virkets tagande i beslag. Lagen skulle ej gälla Gotlands, Västerbottens och Norrbottens län samt Särna socken.

Mot förslaget kan anmärkas, att lagen torde kunna kringgås sålunda, att virkesspekulanten köper allt skogsägarens virke från en viss trakt till bestämdt pris vid vattendraget, själf mot ett likaledes bestämdt pris åtager sig utdrifningen och betalar skogsägaren skillnaden, hvilket i sak blir detsamma som afverkningsrätt, men ej kan medföra skyldighet att verkställa den föreskrifna depositionen.

De anförda motiven för lagen förefalla dessutom otillfredsställande. Ty i förslag till lag angående vården af enskildes skogar, hvilken lag är afsedd att gälla samma landsdelar, som denna, stadgas likaledes, att »å den egentliga skogsmarken får afverkning ej så bedrifvas eller marken därefter så behandlas, att skogens föryngring äfventyras». Öfverträdelse af detta stadgande föranleder skogsvårdsstyrelsens anmälan och konungens befallningshafvandes ingripande. Vid sådant förhållande skulle det vilja synas, som om det nu omhandlade lagförslaget vore onödigt; ty

Ayuntamiento de Madrid

den omständigheten, att en skog upplåtes på afverkningsrätt, kan gifvetvis för afverkningsrättsinnehafvaren ej medföra större rättigheter, än lag stadgar. I konsekvens med kommittéens tankegång, då den ansett denna lag erforderlig, skulle man kunna antaga, att redan nu gällande lagar kunde till sina verkningar upphäfvas genom en upplåtelse af afverkningsrätt. Något sådant kan dock ej hafva varit kommittéens mening. — I korthet: hela lagförslagets rätt att existera på grund af de anförda motiven synes mycket tvifvelaktig, ehuru dess syfte — minskadt antal afverkningsupplåtelser — är godt. Under sådana omständigheter är en närmare granskning af dess detaljbestämmelser ej nödig.

För att inskränka de menliga inverkningar, som upplåtelser af afverkningsrätt utöfva på skogshushållningen, har kommittéen i »förslag till lag angående tiden för nyttjanderätts aftals bestånd» föreslagit sådan ändring i den nu uti samma ämne gällande lagen af den 25 april 1889, att där aftalet afser allenast eller hufvudsakligen upplåtelse af rätt till skogsafverkning, som ej är att anse såsom skogsfång till husbehof, vare det ej gällande öfver fem år, räknadt från den dag aftalet slutes. Såväl detta stadgande, som det, hvilket i § 2 införts, äro af den innebörd, att deras antagande ej kan bereda skogshushållningen annat än fördelar. § 2 lyder nämligen: »Rätt till skogsfång allenast till husbehof och till mulbete å skogsmark må upplåtas på lifstid eller för viss tid. Aftal, hvarigenom sådan rätt upplåtes på viss tid, må ej gälla öfver trettio år, räknadt från den dag aftalet slutes.» Genom antagande af detta senare stadgande skulle uppkomsten af nya skogsservituter förhindras, en sak af den största betydelse vid skogsvårdens utöfvande. För aflösande af redan nu befintliga sådana servituter har kommittéen föreslagit det tillägg till § 76 af skiftesstadgan den 9 Nov. 1866, att ägare af sådan mark, som är servitutsskyldig gent emot annan, har vitsord att begära lastens utbytande mot vederlag i mark. Äfven detta stadgandes antagande är af vikt.

Emellertid vill det synas, som om kommittéens förslag är ofullständigt i så måtto, att § 2 i lagförslaget angående tiden för nyttjanderätts aftals bestånd bort medföra en ändring äfven af § 10 i lagen om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring den 27 juni 1896, som medgifver, att vid ägostyckning besvär

Ayuntamiento de Madrid

eller last till förmån för viss hemmanslott kan läggas å annan sådan lott.

Stängselförordningen.

Till uteslutande gagn för skogsvården är äfven det tillägg till § 5 af kungl. förordningen angående stängselskyldighet m. m. den 21 december 1857, som kommittéen föreslagit. Tillägget afser först och främst förbud mot betande af getter och får å skogsmark, som är till gemensamt mulbete upplåten, annat än i inhägnad beteshage. Kungl. maj:t skulle härifrån kunna göra undantag för de län eller delar däraf, där sådant är erforderligt. Genom införande af detta lagstadgande i den nu gällande k. förordningen skulle alltså skador af de hemdjur, som äro mest fördärfliga för skogsåterväxten, i mycket väsendtlig grad inskränkas.

Vidare föreslår kommittéen, att därest skogsmark, som anses vara till gemensamt mulbete upplåten, enligt behörig myndighets hos konungens befallningshafvande därom företedda intyg är föremål för skogsodling, skall en hvar vara pliktig att om sina hemdjur hålla sådan vård, att de icke inkomma å det område, som är skogsodladt. Denna skyldighet inträder sedan en månad förflutit, efter det kungörelse om skogsodlingens omfattning och dennas utmärkande å marken blifvit i församlingens och angränsande kyrkor uppläst.

Detta lagstadgande synes sålunda vara af gagn, då skogsodlingar verkställas, men är utan inflytande vid de fall, då en naturlig föryngring eftersträfvas.

Fjäll- och skyddsskogar.

Kommittéen öfvergår härefter till behandlingen af ett alldeles säreget slag af skogar: fjäll- och skyddsskogar.

I § 1 i förslag till lag angående dessa har kommittéen hemställt, att i fjälltrakter, där en för långt drifven afverkning å skogen kunde göra marken till skogsbörd oduglig eller medföra vådor för skogsföryngringen, skulle efter föregången syn och undersökning samt på skogsvårdsstyrelsens framställning kungl. maj:t kunna förordna, att afverkning annat än till husbehof endast finge äga rum efter utsyning, som verkställdes på statens bekostnad af skogsstatens tjänstemän. Skogsägaren skulle vara berättigad att på en gång erhålla utstämpling i så stor omfattning som skogens föryngring och framtida bestånd medgåfve.

Lagförslagets § 2 innehåller stadganden angående sådana skogar, hvilkas bestånd erfordras till skydd för flygsandsfält, fjäll-

Ayuntamiento de Madrid

gränsens nedgående, fiske och sjöfart. Om för bibehållande af sådana skogar större inskränkning i skogsägarens dispositionsrätt öfver skogen erfordras, än § 1 nämner, kan kungl. maj:t efter undersökning i hvarje fall förordna om den inskränkning, som af omständigheterna påkallas. Om skogsägare hällre än att underkasta sig dylika föreskrifter vill afstå sin skog till staten, gäller expropriationslagen af den 14 April 1866.

Öfverträdelser af lagens påbud straffas enligt § 3 som skogsåverkan, och det afverkade virket är underkastadt beslag. Utaf behållning för beslagtaget virke eller ersättning för virke, som undgått beslag, åtnjuter skogsvårdskassan resp. 80 och 90 procent. Finnes i länet ej skogsvårdsstyrelse, öfverlämnas medlen till konungens befallningshafvande att användas till skogsvårdens befrämjande. Åklagare och beslagtagare åtnjuta 20 procent, men om virket undgått beslag, äger åklagaren endast rätt till 10 procent af behållna försäljningssumman.

Kommittéens lagförslag gör sålunda skillnad mellan tvenne slag af hithörande skogar. Dels sådana, »där fara är, att en för långt drifven afverkning å skogen gör marken till framtida skogsbörd oduglig eller medför vådor för skogsföryngringen», dels sådana, hvilkas bestånd erfordras »till skydd för flygsandsfält, fjällgränsens nedgående, fiske och sjöfart». Den frågan framställer sig då, om ej den första gruppens skogar äro af den beskaffenhet, att de kunna inordnas under andra gruppens, hvilkas bestånd erfordras till skydd för fjällgränsens nedgående, och om ej, därest så är förhållandet, den verkställda grupperingen är ej blott onödig, utan äfven obefogad. Kommittéen säger med afseende på första gruppens skogar (pag. 135): »Utglesnas där befintliga skogar i någon högre grad, så förstöras de yngre plantorna af fjällvindar, och marken undergår vanligen därjämte en försumpning, som gör den otjänlig till skogsbörd. I följd häraf flyttar sig då barrskogsgränsen allt längre ned på fjällsidorna.»

Kommittéen har sålunda i dessa båda §§ skiljt mellan »barrskogsgränsen» och »fjällgränsen», ehuru dessa båda begrepp äro i alla afseenden sammanfallande. Följden häraf blir emellertid den, att enligt § 1 skogsägaren ej äger rätt att fordra, att staten genom expropriation skall öfvertaga dessa skogar, men enligt § 2 äger dylik rätt. Hvilken § är nu för skogsägaren gällande? För att

Ayuntamiento de Madrid

undvika godtycke är det därför nödvändigt, att, när helst skogsägaren så fordrar, expropriation af sådana skogar, som äro att anse som skyddslagar, skall ega rum[1].

I sammanhang med frågan om barrskogsgränsens nedgående använder kommittéen ett uttryck, som det är omöjligt att med tystnad förbigå. Kommittéen säger (pag. 135): »marken undergår vanligen därjämte (i sammanhang med skogarnes utglesnande) en försumpning, som gör den otjänlig till skogsbörd». Här har kommittéen uppenbarligen förväxlat orsak och verkan. Marken försumpas ej, om skogen utglesnas, utan skogen utglesnas, då marken försumpas.

Lagförslagets § 1 lider förutom af här ofvan angifna fel äfven af det felet, att likformigheten i lagstiftningen för skogar inom fjälltrakterna i Norr- och Västerbottens län samt Särna socken därigenom skulle upphäfvas. Så i fråga om utsyningskostnaden, hvilken för skogar, som enligt § 1 äro att anse som fjällskogar, skall gäldas af staten, men beträffande öfriga skogar inom dessa landsdelar af ägaren. Därjämte medgifver ej denna § skogsägaren att erhålla särskild utsyning af skog, som »af ålder eller eljes tager skada», något som däremot är ägare af andra skogar inom dessa trakter medgifvet.

Både § 1 och 2 nämna, att de åtgärder, som vidtagas med i resp. lagrum nämnda skogar, skola ske efter förutgången undersökning. Åt hvilka denna undersökning skall uppdragas nämnes däremot ej, något som dock varit af intresse att erfara. Att uteslutande anförtro dessa undersökningar åt den forstliga sakkunskapen torde ej vara tillräckligt. Äfven det rent vetenskapliga bör i en dylik undersökningskommission vara representeradt. De frågor, som denna undersökning skall afgöra, äro af den art, att till deras lösande tillräckliga kunskaper ej ägas och ej kunna fordras af enbart forstmän.

Hade kommittéförslaget ej innehållit denna § 1, utan börjat med den nuvarande § 2, hade intet annat än godt varit säga om detsamma; ty expropriation af skogar, som behöfvas för det allmännas väl, är onekligen en fullt berättigad åtgärd. Dock hade det varit önskligt, om kommittéen i § 2 nämnt, hvilken myndighet

[1] Vid expropriation måste gifvetvis tillses, att inteckningshafvares rätt skyddas.

Ayuntamiento de Madrid

i de fall, hvarom denna § handlar, skall taga initiativet till däri omskrifna åtgärder.

Lappmarkslagen.

I detta sammanhang kan jag ej underlåta att ägna någon uppmärksamhet åt det sätt, hvarpå kommittéen behandlat den för Väster- och Norrbottens läns lappmarker gällande lagstiftningen. Enligt § 8 af afvittringsstadgan den 30 maj 1873 skola ägare af frälse- och skattehemman samt lägenheter i dessa trakter öfver den vid afvittringen tilldelade skogen ej äga vidsträcktare dispositionsrätt än den, som enligt förordningen den 29 juni 1866 är ägare af däri omförmälda hemman förunnad. De äga sålunda ej att utan utsyning begagna skogen annat än till husbehof.

Denna inskränkning i dispositionsrätten tillkom på grund af 1870 års skogskommittés framställning. Förutom virke till husbehof hade denna kommitté i § 55 af sitt förslag till skogsordning för Norrland från utsyningstvång undantagit sådana mindre träd, som 16 fot från roten hölle 8,3 dec.-tum eller 11 dec.-tum i storändan, och som afverkades för ortsbehofvet i lappmarken.

Hufvudmotivet till detta lagförslags framkomst var faran för störande inflytande på de klimatiska förhållandena genom skogarnes uthuggande och att de, en gång uthuggna, på grund af dessa klimatiska förhållanden »sannolikt aldrig kunna bringas till ordentlig återväxt och på samma gång måhända en stor del af det nedre landets kultur vara till spillo gifven». Något hinder för meddelande af strängare föreskrifter rörande hushållningen med dessa skogar ansåg kommittéen icke möta af den rätt, som hemmansägarne genom äldre eller nyare författningar fått sig tillförsäkrad. Alla skogar vore ännu statens tillhörighet, men afvittringen skulle i viss mån rubba detta förhållande. Den vore emellertid först i senare tider påbörjad och ingenstädes afslutad. »Det tillfälle, som följaktligen ännu finnes att utan ringaste kränkning af eller ingrepp i enskild äganderätt förbinda den rättighet till skogens begagnande, som anses böra tillkomma hemmansägaren i den ort, hvarom fråga är, med sådana föreskrifter, att skogarnes förstörelse i möjligaste måtto förebygges, utan att utvägarne till nödtorftig bärgning varda invånarne betagna, torde sålunda icke böra lämnas obegagnadt.» Genom den föreslagna åtgärden skulle

Ayuntamiento de Madrid

dessutom för staten vinnas den stora fördelen, att bevakningen af kronans skogar väsentligen underlättades.

Mot denna 1870 års kommittés framställning anfördes reservation af en utaf medlemmarne, hr Häggström. Han ansåg, att omsorgen om lappmarksskogarne ej från statens sida kräfde så stora uppoffringar af den enskilde, att denne beröfvades rätten, att själf vårda sin skog, och framhöll, att den tillfälliga omständigheten, att lappmarken ej ännu vore afvittrad, ej berättigade staten att annulera den genom afvittringsförfattningarne nybyggarne tillförsäkrade rätten att komma i åtnjutande af visst skogsområde, hvilket därefter skulle förblifva hans lagliga egendom. Genom det nybyggaren meddelade tillståndet till anläggning af nybygget vore han vidare af staten tillförsäkrad att efter fullgjorda odlings- och byggnadsskyldigheter njuta skattemannens rätt till skogens begagnande. Så hade skett i Jämtland och Härjedalen. Mot den af kommittéen påstådda faran för fjällvindarnes menliga inflytande ansåg han de stora öfverloppsmarkerna, som skulle blifva kronoparker och sålunda af staten förvaltas, vara nog skydd.

Öfver 1870 års skogskommittés förslag afgaf skogsstyrelsen d. 4 juli 1871 underdånigt yttrande.

Däri anförde styrelsen, att beträffande nybyggen, som hädanefter uppstode i lappmarken och till skatte öfverfördes, sådana bestämmelser otvifvelaktigt kunde meddelas, som vore behöfliga i klimatiskt hänseende och för skogarnes bestånd. Men beträffande redan befintliga hemman och nybyggen ansåg sig styrelsen, oaktadt stora fördelar vore att vinna för staten i fråga om kronoskogarnes bevakning, om bestämmelser om inskränktare dispositionsrätt skulle för dessa hemman fastslås, dock böra fästa uppmärksamheten därå, »att innehafvare af nuvarande hemman och nybyggen, som uppkommit före utfärdandet af förordningen den 29 juni 1866, och där byggnads- och odlingsskyldigheter ej blifvit eftersatta, på grund af 1824 års för Väster-Norrlands, Västerbottens och Norrbottens län, således äfven för lappmarkerna, gällande afvittringsstadga, synes kunna äga giltiga anspråk att erhålla enahanda dispositionsrätt öfver den skog, hvilken vid afvittring kan komma att dem tilldelas, som hemmansägare utom lappmarken, hvarförutom det, rörande den föreslagna inskränkta dispositionsrätten i allmänhet, ej heller torde böra förbises att, om än verk-

Ayuntamiento de Madrid

ställandet af utsyningarne å hemmansskogarne i Lappland för närvarande icke påkallar någon särskild tillökning af skogsstaten, samma förhållande ej kan fortvara, sedan hemmanen undergått skifte och klyfning samt därigenom blifvit mångfaldigade, då utsyningarne däremot komma att medtaga betydligt längre tid, i följd hvaraf ock skogspersonalen i förhållande därtill måste ökas».

Detta yttrande är så mycket mera beaktansvärdt, som det afgafs af en man, generaldirektör A. E. Ros, som genom sin föregående verksamhet som landshöfding i Norrbottens län måst hafva förskaffat sig en bestämd, på faktiska förhållanden grundad uppfattning om ägarnes af lappmarkshemman eventuella rätt till den skog, som kunde komma att tilldelas dem.

I sitt nu afgifna betänkande yttrar kommittéen, sedan den omnämnt att afvittringen i Norr- och Västerbottens län vid denna tidpunkt ej försiggått, angående i frågavarande ärende följande: »I följd däraf ägde nybyggarne icke annan rätt till skogen än den, som tillkommer kronohemmansåbor. Med rätta kunde därför den s. k. norrländska skogskommittéen i sitt år 1870 afgifna betänkande påpeka, att alla skogar i lappmarkerna ännu vore statens tillhörighet, samt att man således icke borde lämna obegagnadt det tillfälle, som följaktligen ännu funnes 'att utan ringaste kränkning af eller ingripande i enskild äganderätt förbinda den rättighet till skogens begagnande, som anses böra tillkomma hemmansägaren i den ort, hvarom fråga är, med sådana föreskrifter, att skogens förödelse i möjligaste mått, förebygges, utan att utvägarne till nödtorftig bärgning varda innevånarne betagna'.»

Kommittéen använder här ett uttryck, som jag måste beteckna såsom ägnadt att gifva en falsk föreställning om de förhållanden, som voro rådande i lappmarken före afvittringens påbörjande. Detta uttryck är ordet »nybyggare», som användes i sådan sammanställning, att den, som ej närmare studerat förhållandena, måste tro, att lappmarken vid tiden i fråga endast var befolkad af »nybyggare». Så var ej fallet. Tvärtom hade, synnerligast i Västerbottens län, ett högst betydande antal hemman dels skattelösts, dels skatteomförts, och ägarne af dessa hemman voro skattebönder, ej »nybyggare». Grunden för dessas fordran på skogsanslag var 1824 års afvittringsstadga, och de voro, sedan detta anslag erhållits, tillförsäkrade fri dispositionsrätt öfver skogen,

Ayuntamiento de Madrid

om skatteomföringen eller skatteköpet ägt rum före den 26 juni 1866. Se härom bl. a. § 2 k. f. den 21 febr. 1789, kungaförsäkran den 23 s. m. § 2 samt § 18 k. f. den 1 aug. 1805. För de hemman åter, som först efter den 26 juni 1866 omfördes eller löstes till skatte, inträdde andra förhållanden. Hade deras ägare ej fullgjort sina odlings- och byggnadsskyldigheter inom behörig tid, så skulle de endast äga inskränkt dispositionsrätt till skogen, något som äfven skulle vara fallet, om nybygge, som anlades efter denna dag, skatteomfördes. Men om nybyggare fullgjort föreskrifna skyldigheter, kvarstod hans rätt till fri dispositionsrätt öfver skogen. Enligt § 3 af k. förordningen den 29 juni 1866 skall uti alla efter denna dag utfärdade beslut om skatteomföring »uttryckligen angifvas», huruvida hemmansägaren åtnjuter full skattemannarätt till skogen eller ej. På dessa beslut grunda sig den lagfart, som den nye skattebonden erhåller å sitt hemman. Både af administrativ och juridisk myndighet har han sålunda, om beslutet innehållit bestämmelse om full skattemannarätt, fått bekräftelse på denna sin rätt. — I Västerbottens läns jordebok finnas också beträffande hemman i lappmarken, som skatteomförts eller skattelösts efter den 29 juni 1866, anteckningar sådana som dessa: »utan skatterätt till skogen förrän hemmanet afvittrats», — »under åtnjutande af skatterätt till skogen, sedan hemmanet afvittrats och fått fastställdt område», — »men åtnjuter ej full rätt till skogen, förrän hemmanets område blifvit fastställdt» o. d. — Som bilaga är vid slutet af denna uppsats intaget ett k. befallningshafvandes i Västerbottens län utslag angående skatteomföring af ett i Lycksele lappmarkssocken beläget hemman. Öfriga utslag af samma art äro detta fullt lika.

Öfver alla dessa försäkringar drog 1873 års afvittringsstadga ett bredt streck. Man kan möjligen förstå, att vid den tidpunkt, då 1870 års skogskommitté arbetade, ett förslag i den beslutade riktningen kunde framkomma, då man vet, hvilken animositet gent emot sågverksindustrien, som då gjorde sig gällande. Man har däremot svårt att fatta, att det kunde genomdrifvas, då rättsgrunden för detsamma var mer än oklar. Men ej mindre svårt att inse är, huru 1870 års kommitté kunnat yttra, att ingen den ringaste kränkning af eller ingrepp i enskild äganderätt gjordes genom den föreslagna inskränkningen, samt att den nu upplösta kommittéen kunnat framhålla detta yttrande som berättigadt.

Ayuntamiento de Madrid

Detta om rättsgrunden.

Hvad åter faran för menliga inflytelser på de klimatiska förhållandena genom en långt drifven afverkning angår, så måste man därvid taga i betraktande den stora del af skogarne, som besittes af staten eller — frånsedt hemmansskogarne — står under dess förvaltning såsom boställen, allmänningar och stockfångstskogar. Nu kan man tyvärr ej af kommittéens utredningar göra sig en beräkning angående proportionen mellan allmänna och enskilda skogar i lappmarken. För att bedöma lappmarkslagens behöflighet hade emellertid kommittéen bort verkställa en utredning om, huru stor del af skogarne staten äger dels ofvan den s. k. kulturgränsen, nedom hvilken fjäll i detta ords egentliga bemärkelse i endast obetydlig utsträckning förekomma[1], dels ock mellan kulturgränsen och lappmarksgränsen. — Af kommittéens tabell A framgår, att statsskogarne i hela Norrbottens län skulle upptaga 47,3 procent af arealen och i hela Västerbottens län 36,6 procent. Länets fjällmarker äro då ej inräknade. Räknas till dessa allt land ofvan kulturgränsen, hvilket man på grund af ordalydelsen i k. brefvet den 13 dec. 1867 måste antaga vara fallet, så ingå i fjällmarkernas areal betydliga vidder skogsmark, som — några enstaka hemman undantagna — äges af staten. Tager man vidare hänsyn till, att statsskogar samt allmänningar hafva större omfattning i Norr- och Västerbottens lappmarker än på kustlandet, så kommer man till det resultat, att staten i lappmarken äger eller — hemmansskogarne alltjämt undantagna — förvaltar $^2/_3$ à $^3/_4$ af den skogbärande arealen.

En fullt exakt uppgift har jag tyvärr ej kunnat anskaffa och de af kommittéen anförda siffrorna kunna ej läggas till grund för en dylik utredning, dels emedan de ej hänföra sig till de olika delar af lappmarken, för hvilka utredning tarfvas, dels emedan de äro hvarandra motsägande. I tab. A del II uppgifves statsskogarnes ytvidd vara i Norrbotten 2,782,415 h:ar och i Västerbotten 1,330,365 h:ar. Jämföras dessa siffror med dem, som finnas angifna å pag. 36 och 40, del I, så visar sig en differens. Pag. 36 uppgifves norrbottniska statsskogarnes areal i lappmarken till 1,780,829,40 h:ar och å pag. 40 på kustlandet till 1,057,617,25 h:ar eller sammanlagdt

[1] Kommittéens uppgift, pag. 37, att lappmarksgränsen går så långt ned, att samtliga kalfjäll tillhöra lappmarkerna, är vilseledande; ty från lappmarksgränsen till kalfjällen är det i allmänhet cirka 20 mil.

Ayuntamiento de Madrid

2,838,446,65 h:ar. För Västerbotten uppgifves å pag. 36 statsskogarnes areal i lappmarken till 1,095,185,49 h:ar och å pag. 40 på kustlandet till 1,050,998,86 h:ar eller tillhopa 2,146,184,35 h:ar. Skillnaden för Norrbotten mellan uppgifterna å pag. 36 och 40 samt i tab. A. blifver sålunda 56,031,65 h:ar och mellan samma uppgifter för Västerbotten ej mindre än 815,819,35 h:ar och sammanlagda differensen alltså 871,851 h:ar. Men denna sammanlagda differens måste än ytterligare ökas, emedan kommittéen å pag. 40 ej upptagit några ecklesiastika boställsskogar, hvilka ingå i de ur domänstyrelsens berättelse för år 1895 Bil. 30 hämtade uppgifterna i tab. A. Sammanlagda arealen sådana boställsskogar i de båda länen (Norrbottens län 21,613,06 h:ar och Västerbottens 15,131,93 h:ar) utgör 36,744,99 h:ar. För lappmarkerna har kommittéen, pag. 36, uppgifvit deras areal till 15,296,11 h:ar. Skillnaden mellan dessa båda sistnämnda summor, 21,448,88 h:ar, skulle alltså utgöra ecklesiastika boställsskogar på kustlandet, och som de ej äro upptagna å pag. 40, men väl ingå i tab. A, så skall den ofvanskrifna differensen, 871,851 h:ar, ökas med denna summa, hvadan hela differensen mellan kommitéens å olika ställen i betänkandet lämnade uppgifter blir 893,299,88 h:ar[1].

I hvarje fall är det alldeles säkert, att staten ingenstädes i riket äger så stor andel af jordens areal, som i den del af Norr- och Västerbottens lappmark, som ligger mellan kulturgränsen och lappmarksgränsen med undantag af den del af dessa lappmarker, som ligger ofvan kulturgränsen, där kronan äger nästan all skog. Af detta faktum framgår, att ingen del af Sverige är eller kan tänkas blifva bättre skyddad mot af skogsförödelse åstadkomna klimatiska rubbningar än lappmarken; ty sköfling af statens egna skogar kan väl dock ej gärna ifrågakomma. Under dessa förhållanden vore det sannerligen ingen risk att låta de privata skogsägarne i lappmarken erhålla en åtminstone i någon mån friare disposition till sin skog än den, som den nuvarande lagstiftningen medgifver.

Det kan emellertid ej nekas, att inom den s. k. lappmarkslagens ram en god skogshushållning kan blifva möjlig. De forstliga grunder, efter hvilka lagen skall tillämpas, finnas angifna i § 58 at k. f. den 26 januari 1894. Där säges: »Vid utsyning må skogen

[1] I tab. A har för Norrbotten ett tryckfel insmugit sig; utmarksarealen uppgifves till 5,882,*415* h:ar, som skall vara 5,882,*582* h:ar.

Ayuntamiento de Madrid

ej hårdare anlitas, än med dess bestånd i framtiden är förenligt, och bör utsyningen helst så inskränkas, att skogen fortfarande må lämna enahanda årlig tillgång på träd, som äro till timmer eller bräder användbara; dock att fullmogen skog ej så länge må sparas, att den af ålder eller eljest tager skada.»

Tolkas nu ordet »fullmogen» så, att därmed ej allenast menas gröfre utvuxna träd utan äfven smärre utvuxna sådana, hvilkas möjlighet till utveckling upphört, samt tages hänsyn till, att det med afseende på markens beskaffenhet mindre passande trädslaget borttages för att lämna plats för det trädslag, som har den största utvecklingsmöjligheten, så lägger lagen, teoretisktsedt, ej hinder i vägen för en rätt skogsvård.

Men i praktiken ställer sig lagen tyvärr ej lika fördelaktigt, som i teorien. Den ställer nämligen en fordran på statsmyndigheterna, som skogsstyrelsen redan 1871 förutsåg, men som ej blifvit uppfylld i den grad, som omständigheterna fordrat. Det kräfves nämligen en mycket stor tjänstemannakår, för att lagens föreskrifter ej skola verka motsatsen till det, som med dem afsetts. Detta framhölls på det af skogskommittéen utlysta mötet i Umeå af bl. a. nuvarande statsrådet Crusebjörn, som yttrade, att de otillräckliga arbetskrafterna vållat, att lagen råkat i misskredit. — Skall lagen hafva fortfarande giltighet, fordras ovillkorligen, att staten tillmötesgår skogsägarnes berättigade anspråk på ökning af tjänstemännens antal. Reviren äro allt för stora, för att den nuvarande personalen skall kunna hinna fullgöra utsyningarne på tillfredsställande sätt.

I detta hänseende må följande anföras.

Om kronohemmans- och nybygges-skogar frånräknas, så hafva reviren i landets olika öfverjägmästaredistrikt i medeltal följande storlek:

Norrbottens	distrikt	232,632	h:ar
Västerbottens	»	166,295	»
Mellersta Norrlands	»	48,451	»
Gäfle—Dala	»	111,454	»
Bergslags	»	16,849	»
Östra	»	17,434	»
Västra	»	16,176	»
Smålands	»	21,438	»
Södra	»	11,059	»

Ayuntamiento de Madrid

Dessa medeltal torde i och för sig visa, att reviren i Norrland och Dalarne äro för en rätt vård af statsskogarne och allmänningarne alldeles för stora. Tilläggas emellertid de frånräknade kronohemmans- och nybyggesskogarne, så ökas medeltalen för de tre nordliga distrikten sålunda:

Norrbottens	distrikt	301,113 h:ar
Västerbottens	»	190,024 »
Mellersta Norrlands	»	54,499 »

Men detta tillägg är ej tillfylles för att gifva en föreställning om den areal, öfver hvilken jägmästarnes ämbetsgöromål i Norr- och Västerbotten sträcka sig. Inom lappmarken finnas ej blott kronohemmans- och nybyggesskogar, utan äfven ett ännu större antal skatteskogar. Dessas areal är jag ej i tillfälle angifva; ty ehuru jägmästarne hafva att till domänstyrelsen lämna uppgifter på dessa skogars ytvidd, ingår något meddelande därom ej i domänstyrelsens berättelse. På kustlandet i dessa län äro ej heller jägmästarnes göromål inskränkta till statsskogarne; ty dels finnas där hemman med inskränkt dispositionsrätt öfver skogen, d. v. s. lydande under samma bestämmelser som hemman i lappmarken, med en, enligt kommittéens tabell E, till 149,149,$_{72}$ h:ar uppgående areal, dels skola jägmästarne utföra stämplingarne af undermåligt virke enligt lagen den 19 mars 1888. Detta betyder med andra ord, att jägmästarnes i de två nordligaste länen verksamhet kan tagas i anspråk för länens hela areal skogsmark.

En uppgift på utsynade virkeskvantiteten från skogarne i dessa län torde kunna gifva en föreställning om arbetets omfång. I Norrbottens län utsynades år 1898 från kronoparker och boställen 848,342,$_2$ kbm., från allmänningar 101,675,$_9$ kbm. och från hemman med inskränkt dispositionsrätt öfver skogen 646,165 kbm., hvarjämte 316,763 st. undermåliga träd utsynades å hemman med fri dispositionsrätt. I Västerbottens län voro motsvarande siffror: från kronoparker etc. 628,328,$_3$ kbm., från hemman 640,326,$_4$ kbm., utstämplade undermåliga träd 856,253. Sålunda för båda länen ett utsyningsbelopp af 2,864,837,$_8$ kbm. samt 1,173,016 st. undermåliga träd. Beräknas dessa senare träds kubikmassa till 0,$_3$ kbm., hvilket är snarare för lågt än för högt, så erhålles för dem en virkesmassa af 351,904,$_8$ kbm. och sammanlagda utsyningsbeloppet utgör 3,216,742,$_6$ kbm. eller i det allra närmaste tre gånger så

Ayuntamiento de Madrid

mycket som det virkesbelopp, som i hela det öfriga landet utsynats af skogsstatens tjänstemän, hvilket belopp utgjorde 1,095,352,2 kbm. — Jag har förut påpekat, att skogstjänstemännens i de två nordligaste länen verksamhet kan påkallas för länens hela skogsareal. Undantager man fjällmarkerna, ehuru äfven i dessa utsyningsarbeten för kronan och den enskilde förekomma, så återstå dock (se bil. 30 »Utmark» i domänstyrelsens berättelse 1895) 9,519,724 h:ar allmänna och enskilda skogar, som i ett eller annat afseende kunna hafva rätt att påkalla jägmästarens omtanke. I öfriga delar af riket utgöra dessa skogar (bil. 10 af domänstyrelsens berättelse 1895) 1,885,481,37 h:ar. För åstadkommande af full jämförelse bör till denna senare areal läggas ytvidden af hemmansskogarne i Särna socken, hemman med inskränkt disposition öfver skogen i Västernorrlands och Jämtlands län samt arealen privatskog på Gotland, hvilka samtliga skogar kunna påkalla jägmästarens tjänsteåtgärd. I rundt tal utgöra dessa arealer 400,000 h:ar, hvadan alltså mot de två nordligaste länens 9,519,724 h:ar skulle svara 2,285,481,37 i hela öfriga Sverige. Enligt matrikeln för skogsstaten år 1899 tjänstgjorde på det förra området cirka 50 tjänstemän och på det senare cirka 130. (Tjänstledigheter, förflyttningar o. d. under året göra, att en exakt siffra är svår att uppgifva.) Förhållandena mellan Väster- och Norrbotten å ena sidan samt öfriga delen af riket å den andra ställer sig därför sålunda:

skogsmark, som i ena eller andra afseendet kan bli föremål för jägmästares tjänsteåtgärd . . . . 4,16 : 1
kvantitet utsynadt virke . . . . . 2,93 : 1
tjänstemannakår . . . . . 0,38 : 1.

Af ofvanstående utredning framgår, att i Väster- och Norrbottens län erfordras, för att dessa län skola uppnå medelsiffran för landets öfriga delar, en 11 gånger så stor personal, som den nuvarande. Blefve så fallet, skulle hvarje jägmästare ändock erhålla ett verksamhetsfält af 17,308 h:ar, hvilket område är nära 6 gånger så stort, som det minimum — 3,000 h:ar —, som kommittéen för den enskilde skogsägaren i Norrland och Kopparbergs län velat fastslå. Men ehuru statens skogstjänstemän i Väster- och Norrbottens län nu hafva sig anförtrodd en areal af 190,395 h:ar eller 63 gånger så mycket, som ofvannämnda mini-

Ayuntamiento de Madrid

mum, så har dock kommittéen ej föreslagit någon ökning alls af skogspersonalen i dessa län. Sådant blir alltså förhållandet, när å ena sidan staten åtager sig hushållningen med den enskildes egendom, och när å andra sidan den enskilde skogsägaren skulle åläggas att genom af honom själf aflönad tjänsteman ombesörja hushållningen. Skulle denna jämförelse genomföras för enbart lappmarken, blefve dessa siffror ännu mera talande.

Att det under sådana förhållanden skall vara de nuvarande tjänstemännen omöjligt att utföra arbetena på de enskilda skogarne så, som dessas ägare kunna hafva rätt att fordra, ligger i öppen dag. Kommittéen har emellertid med tystnad förbigått detta, ehuru den på mötena i Arvidsjaur och Umeå väl var i tillfälle höra, att ett missnöje i detta hänseende förefanns. Den har inskränkt sig till följande yttrande, pag. 37: »Då afverkning för afsalu visserligen sker efter ansökan af skogsägaren, men afverkningsbeloppet icke är beroende på honom, är skogarnes behandling ej väsentligen olika för skillda grupper af ägare. Skogarne öfverafverkas icke, och man kan i regeln ej finna någon afsevärd olikhet mellan enskildes och statens skogar.»

Detta yttrande kan innebära hvad som helst och lika väl betyda, att skötseln är dålig, som att den är god. I betraktande däraf, att kommittéen beräknat, att 40 % af tillväxten i Norr- och Västerbotten förfares, kan man hafva fullgiltiga skäl för det antagandet, att den ansett skötseln mer dålig än god. Den borde då hafva tagit i öfvervägande, hvilka mått och steg vore att vidtage för skapande af bättre förhållanden. Hade detta ej kunnat ske inom den nuvarande lagstiftningens ram, utan att staten iklädde sig så stora kostnader, att desamma ej ansågos uppvägas af fördelarne utaf lagens bibehållande, så hade kommittéen bort söka efter andra utvägar, som kunde leda till målet. Den har själf framlagt ett lagförslag, som — man måste antaga det — den ansett godt. Hvarför har då detta lagförslag ej utsträckts äfven till lappmarken? — Visserligen säger nu kommittéen, pag. 37: »Vid afverkning för afsalu inom lappmarkerna kunna i följd af den långa flottningen endast gröfre dimensioner tillgodogöras, undantagsvis timmer ned till eller mindre än 7 engelska tum i topp», och detta extensiva afverkningssätt skulle kanske utgöra orsaken, hvarför intet vore, att göra åt lappmarksskogarne, men orsaken

Ayuntamiento de Madrid

har i så all ett fel — den öfverensstämmer ej med verkligheten. Inom flera ådalar är 6″ topp vid afverkningen regel, och många skogsägare afverka ned till 5″. Detta borde ej varit kommittéen obekant, liksom ej heller den omständigheten, att vi inom den närmaste framtiden hafva att påräkna afverkningar för pappersmasseindustriens behof äfven i lappmarken. Skall trämasseindustriens kraf, som — kommittéen säger det själf å pag. 55 — äro skogarne till sådant gagn, att hälften af det virke, som nu anses förfaras, skulle komma förbrukningen till gagn, lämnas å sido, eller skall lagstiftningen lämpas efter landets möjlighet af framåtskridande? Troligen svaras på detta: det tillkommer domänstyrelsen att tillsätta flera assistenter till revirförvaltarens hjälp. Här må då åter påpekas, att assistentsinstitutionen, i sin nuvarande form åtminstone, lider af en betänklig brist: den är ej nog fast. Förflyttningar äga rum så ofta, att det är vederbörande omöjligt att skaffa sig en noggrann kännedom om de skogar, som de satts att förvalta — kontinuitet saknas. — Med afseende på sin tillämpning blir därför lappmarkslagen ej tillfredsställande, intill dess antalet revirförvaltare mångdubblats. Att riksdagen beslutat tillsättandet af 12 st. nya revirförvaltare är mycket glädjande, men denna ökning är dock på långt när ej tillräcklig.

En granskning af kommittéens utredning och förslag rörande de enskilda skogarne i lappmarken gifver ett helt och hållet negativt resultat, hvilket måste betecknas som en af de största bristerna i kommittéens arbete. Men det vill dessutom synas, som om kommittéen ej dragit fullt riktiga slutsatser af de uttalanden, som på dess möten gjorts om lagen. Kommittéen säger, pag. 116, att den vid sina resor i lappmarken funnit att befolkningen var benägen för bibehållandet af den inskränkta dispositionsrätten. Härmed förhåller sig så, att kommittéen i lappmarken afhållit ett möte i Arvidsjaur. Vid behandling af frågan: »Anses ändringar i den för länet gällande skogslagstiftningen önskvärda och i så fall i hvilka afseenden?» yttrade sig en hemmansägare, socknens kyrkoherde och jägmästaren för lagens bibehållande, hvaremot trenne hemmansägare yttrade sig för dess upphäfvande och är för hvart af dessa tre yttranden i protokollet antecknadt, att flera instämmande gjordes. Huru man af mötesprotokollet kan draga den slutsats, som kommittéen gjort, är

Ayuntamiento de Madrid

svårt att förstå, och något annat tillfälle till utrönande af befolkningens i lappmarkens åsikter än det, som mötet erbjöd, torde kommittéens kortvariga besök i lappmarken knappast hafva lämnat.

Bildande af allmänningar.

Uti förslag till lag angående allmänningars bildande har kommittéen hemställt, att om halfva antalet delägare i oskiftadt område, som därtill äga minst halfva skattetalet, besluta sig för att afsätta viss del af skifteslagets skog som samfällighet att för gemensam räkning för framtiden bibehållas, så äro de därtill berättigade. Annans rätt får dock därigenom ej förnärmas, och arealen får ej understiga 500 h:ar till skogsbörd duglig mark. Oskiftad skogsmark, som vid laga skifte undantagits för delägarnes gemensamma begagnande, kan äfven afsättas till allmänning. Efter fattadt beslut om allmännings bildande skola delägarne göra framställning därom hos konungens befallningshafvande, som förordnar landtmätare att verkställa vederbörlig ämbetsåtgärd. Arvodet till denna förrättningsman gäldas till hälften af staten. — Allmänning må ock kunna bildas af skogsmark, lydande under flera olika hemman eller lägenheter, som undergått laga skifte. Härtill fordras kungl. maj:ts medgifvande, och får ej heller vid bildandet af sådan allmänning enskilds rätt förnärmas. Dylik allmänning skall för all framtid bibehållas som oskiljaktig från de hemman, af hvilkas skogar den bildats. Äro ägarne flera, fordras allas samtycke till allmänningens bildande, och skall skriftlig afhandling därom upprättas, i hvilken afhandling äfven skall angifvas de grunder, efter hvilka afkastningen skall fördelas. Arealen får äfven i detta fall ej understiga 500 h:ar till skogsbörd duglig mark, och skall skogen hafva den form och belägenhet, att ordnad hushållning kan å densamma införas. Den skriftliga afhandling, hvilken ligger till grund för allmännings bildande, skall intagas i rättens protokoll vid det ting, som infaller tre månader efter kungl. maj:ts tillstånd till bildandet. Samfälda skogar få ej delas. De förvaltas enligt hushållningsplan, som fastställes af öfverjägmästaren, och enligt reglemente, utfärdadt af konungens befallningshafvande i öfverensstämmelse med af kungl. maj:t stadgade grunder. — Sådana allmänningar skola stå under tillsyn och kontroll af vederbörande revirförvaltare, som, om hushållningsplanen öfverträdes, eller skogen vanvårdas, anmäler detta hos konungens befallningshafvande, hvilken myndighet efter un-

Ayuntamiento de Madrid

dersökning äger förordna, att skogen skall ställas under skogsstatens vård och förvaltning, hvarefter anmälan härom göres till domänstyrelsen. Denna myndighet uppdrager därefter åt revirförvaltaren att ombesörja skogens bevakning och skötsel genom nödig betjäning. Alla kostnader för förvaltning och vård af dylika allmänningar bestridas af delägarne.

I sammanhang med detta lagförslag har kommittéen hemställt om de ändringar uti skiftesstadgans §§ 2 och 78, som af förslagets antagande skulle blifva en följd.

Afsikten med detta lagförslag är att på samma gång, som skogar skulle bibehållas åt de nuvarande ägarne och deras efterträdare i besittningen af de hemman, af hvilkas område allmänningarne bildats, en god skogshushållning äfven skulle å dylika skogar införas. Det är sålunda ett godt motiv, som legat till grund för förslagets framkomst. Kommittéen anmärker själf angående bildande af allmänningar af redan skiftade eller till olika byar hörande hemmans skogar, att till en början nog ej många sådana allmänningar skola bildas. Däri torde man kunna instämma, och det torde ej heller vara förmätet antaga, att de fall, då allmänningar bildas af oskiftad skog, ej blifva många. Laga skiftet har väl redan öfvergått så pass stort antal af de byar, som kunna afsätta den föreskrifna arealen, att på den grund ej så mycket kan vara att hoppas för allmänningars bildande. Detta är dock ej någon invändning mot lagen såsom sådan.

* * *

Den granskning af kommittéens betänkande, som jag tagit mig friheten verkställa, är nu afslutad. De anmärkningar, som jag trott mig böra göra, må gälla hvad de kunna. Jag har ej kunnat undgå att finna, att kommittéens motiv och lagförslag mången gång visa en högst betydlig skiljaktighet, och att direkta motsägelser förekomma. Det viktigaste af kommittéens lagförslag är onekligen förslag till lag angående vården af enskildes skogar. Man måste hoppas, att detta förslag i sin nuvarande form ej måtte blifva lag; ty detta vore — enligt min uppfattning — till landets skada. Ombyggdt på rent vetenskaplig grund skulle det däremot kunna innebära en lösning af skogsfrågan. Men om det

Ayuntamiento de Madrid

erhåller en sådan form, att det öfverensstämmer med fordringarne på en god skötsel af både mark och skog, så kan ifrågasättas, hvarför dess giltighet ej skulle utsträckas till hela riket, undantagandes de trakter, som böra skyddas af orsaker, som § 2 af kommittéens lagförslag om skyddsskogar innehåller.

Om § 1 af lagen om skyddsskogar undantages, så verka de nya lagar, hvilka afsetts att gälla hela landet, uteslutande godt. Dessa äro lag angående tiden för nyttjanderätts aftals bestånd, angående ändring i stängselförordning, angående fjäll- och skyddsskogar och angående bildande af allmänningar. Alla dessa äro ägnade att befordra skogsvården eller att i annat afseende vara landet till gagn.

Men alla öfriga af kommittéens lagförslag synas böra undergå mer eller mindre väsentliga förändringar för att kunna anses uppfylla detta ändamål.

Bil.

Konungens Befallningshafvandes i Westerbottens län utslag uppå Håknäs sågverksegares gjorda ansökning om skattemannarätt till deras innehafvande efter år 1817 i skattskyldighet ingången kronohemman $^1/_8$ mantal n:o 1 Öhretorp i Lycksele socken i anledning hvaraf ego- och husesyn blifvit förordnad uti resolution af den 21 Augusti 1867 samt verkställd den 4 derpå följande September af kronolänsmannen M. Norén med biträdande nämnd; hvaraf instrument blifvit upprättadt samt hit inlämnadt, deraf inhemtas att byggnader och odlingar blifvit å hemmanet verkställda för ett sammanräknadt kostnadsvärde af 1,285 Rdr. Gifvet å Landskontoret i Umeå den 5 Juni 1869.

Alldenstund sökanderna som den 17 Juni 1863 blifvit med lagbefästad åborätt inrymde uti ifrågavarande Krono Hemman samt de däråverkställda byggnader och odlingar utgöra full häfd, och svara emot dess skattetal; fördenskull, och då stadgad lösen för maste och storverkträd blifvit till Landträntеriet levererad; pröfvar Konungens Befallningshafvande, med stöd af Kongl. Brefven den 6 Maj 1817, den 10 Februari 1824 samt den 17 Februari 1847 skäligt härigenom bifalla omföring i kronans jordebok och räkenskaper af sökandernas innehafvande Krono Hemman Ett åttondedels, $^1/_8$ mantal n:o 1 Öhretorp, Lycksele socken *till hvars skog egarena komma att sedan afvittringen inom Lycksele socken blifvit fastställd, åtnjuta full skattemannarätt*[1].

År och dag som ofvan
E. V. Almqvist.

B. Ljungberg.

[1] Kursiveradt af förf.

Ayuntamiento de Madrid

Kortare meddelanden.

Timmerflottningen mellan Sverige och Norge.

I tillägg till det i år utkomna sjuttonde bandet af Meddelelser fra det Statistiske Centralbureau (i Kristiania) lämnas af Skogförvalter, Overlærer A. K. Myhrvold en öfversikt öfver timmerflottningen i de norska vattendragen åren 1891—1895, anslutande sig till de liknande öfversikter för föregående femårsperioder, som i tidigare årgångar af samma Meddelelser förut publicerats. De uppgifter, som i denna öfversikt förekomma om flottningen i gränsvattendragen mellan Sverige och Norge, böra äfven för svenska läsare vara af intresse och återgifvas därför här nedan.

a) Flottning till Sverige från Norge:

I *Tryssilälfven* (Klarälfven) med Varån och den till västra Dalälfven flytande Lörälfven, hvarifrån timmer öfverföres till Tryssilälfven vid Stöa länsa, har till Sverige framflottats från norska skogar följande årliga antal tolfter »reduceradt normaltimmer» (d. v. s. timmer under 35 fots längd):

År 1891	18,460	tolfter
» 1892	26,392 [1]	»
» 1893	27,204	»
» 1894	26,558	»
» 1895	30,948	»

eller i årligt medeltal 25,912 tolfter mot 19,160 för perioden 1885—90. Timrets dimensioner äro uppgifna till 5—8 m. längd och 16—34 cm. topp.

Af *mindre gränsåar* anföras följande inom Eidskogen härad belägna, som alla äga sitt aflopp genom Jösseälfven (Byälfven):

[1] Enligt K. M:ts Befallningshafvandes i Vermlands län femårsberättelse 328,705 timmer, d. v. s. 27,392 tolfter.

Ayuntamiento de Madrid

Billingså med en årlig medelflottning af 1,520 tolfter;
Veksån med 200 tolfter årligen;
Börudån med omkr. 980 tolfter årligen;
Nordfjällå med 380 tolfter årligen;
Buälfven (Rambölälfven) med 440 tolfter årligen.

Tillsammans har alltså genom dessa fem vattendrag i årligt medeltal 1891—1895 framflottats omkring 3,520 tolfter; dimension 5 m. 21 cm. — Föregående femårsperiod uppgick årsmedelflottningen i dessa åar till 3,060 tolfter.

Dessutom skall flottning till Sverige äga rum genom Röjdån och Rottnaälfven (två af Norsälfvens källfloder) samt Vaggeälfven (Byälfvens största källflod), hvarom uppgifter emellertid saknas i den norska flottningsstatistiken. Enligt femårsberättelsen för Vermlands län skall under åren 1891—1895 genom Röjdån hafva framflottats i årligt medeltal 59,042 timmer och genom Rottnaälfven 209,575 timmer, men huru mycket däraf, som härstammar från Norge, meddelas icke.

I *Liernes* vattendrag har flottats genom

a) Sörliens vattendrag till Indalsälfven och genom

b) Nordliens vattendrag till Faxeälfven (Ångermanälfven) följande årskvanta, nämligen:

	Sörlien.	Nordlien.
1891	4,166 tolfter	3,138 tolfter
1892	4,488 »	2,477 »
1893	4,542 »	274 »
1894	5,417 »	829 »
1895	6,166 »	225 »

eller i årligt medeltal resp. 4,956 och 1,388 tolfter, tillsammans 6,344 tolfter mot 4,322 under föregående femårsperiod. — Dimension för Sörliens vattendrag 5,65 m. 22 cm. och för Nordliens 6,25 m. 24 cm.

b) **Flottning från Sverige till Norge.**

I *Enningdals-* eller Berbyälf är framflottadt till Berby:

år 1891	omkr.	800 tolfter
» 1892	»	1,000 »
» 1893	»	850 »
» 1894	»	850 »
» 1895	»	900 »

Ayuntamiento de Madrid

eller i årligt medeltal 880 tolfter 5 m. 18—23 cm. Dessutom har framflottats i årl. medeltal 980,000 löp. fot props. Af allt virket antages blott omkring en tiondedel — beräknadt till 600 kbm. — hafva kommit från norska skogar; det öfriga är utdrifvet från skogar i Sverige genom Bullarensjöarna.

Till *Tistedalsälfven* är framfördt genom Otteid kanal och öfver Gjösbu hästjärnbana:

	Otteid.	Gjösbu.
år 1891	31,308 tolfter	1,506 tolfter
» 1892	29,040 »	998 »
» 1893	22,751 »	2,215 »
» 1894	23,275 »	1,950 »
» 1895	29,396 »	3,968 »

eller i medeltal resp. 27,154 och 2,127 tolfter, hvaraf resp. 11,182 och 399 sliptimmer. — Årsmedeltalet 1885—1890 uppgick för Otteid kanal till 26,399 tolfter; öfver Gjösbu hästbana kommo åren 1889 och 1890 resp. 4,122 och 5,053 tolfter.

Större delen häraf — omkr. sju tiondedelar — antages komma från svenska skogstrakter utefter Dalslands kanal. Medeldimensionerna äro för sågtimret 7,5 m. 21 cm. och för sliptimret 5,5 m. 14 cm.

Till *Glommen* är framfördt (märkt till flottning) genom Flisenälf från de s. k. »Svenskevasdragene» i årligt medeltal 13,387 tolfter; dimensioner 7,5 m. längd och 23—26 cm. topp samt 7,5—8,4 längd och 13—18 cm. topp. En betydlig mängd sliptimmer ingår häruti, antagligen två tredjedelar af det flottade kvantum. För åren 1885—90 är uppgifvet ett årligt medeltal af 10,969 tolfter.

*

Ehuru ofvan återgifna meddelanden icke kunna anses vara alldeles fullständiga och om än dimensionsuppgifterna äro något sväfvande, kan det dock vara af intresse att med ledning af dem försöka åstadkomma en sammanfattande öfversikt öfver flottningen mellan Sverige och Norge. I årliga medeltal åren 1891—1895 skulle den hafva utgjort:

Till Sverige från Norge:

Klarälfven	108,800	kubikmeter [1]
Jösseälfven	9,000	» [1]
Indals- och Faxeälfvarna .	20,400	» [1]
	Summa 138,200	kubikmeter.

Ayuntamiento de Madrid

Från Sverige till Norge:

Enningdalsälfven	5,400	kubikmeter [1]
Tistedalsälfven	48,500	»
Flisenälf	35,000	»
Summa	88,900	kubikmeter.

I. F.

[1] Myhrvolds beräkning.

Ayuntamiento de Madrid

Genmäle.

Handelsstatistikens värden.

I en artikel i Allgemeines Statistisches Archiv, V, med titel: Einige Hauptgesichtspunkte der allgemeinen Handelsstatistik (hvilken endast utgör en i vissa punkter omarbetad öfversättning af författarens »Nogle Hovedgrundsætninger for udenlandsk Handelsstatistik» i Nationaløkonomisk Tidsskrift XXXVI) har undertecknad uttalat sig emot det i handelsstatistiken oftast förekommande tillvägagåendet att angifva de in- och utförda varornas värden efter det värde de kunna anses äga *vid gränsen,* i det tidsmoment de införas resp. utföras, och i stället påyrkat, att värdesättningen skulle ske efter värdet *å inköps- resp. försäljningsplatsen* (»im Einkaufs- resp. Verkaufsorte», »paa Indkøbs- resp. Salgstederne»). Skillnaden mellan dessa värdesättningar består däruti, att för införda varor gränsvärdena icke innefatta, värdena å inköpsplatsen däremot äfven innefatta den ökning i värde varorna erhålla genom lossning och transport från gränsen eller inklareringshamnen till det ställe inom landet, där de mottagas af köparen eller hans folk, och att tvärtom för utförda varor gränsvärdena innefatta, värdena å försäljningsplatsen däremot icke innefatta kostnaderna för varornas lastning och transport till gränsen eller utklareringshamnen från det ställe inom landet, där de levereras af säljaren eller hans folk. — Detta mitt yrkande har af doktor Theophil Andersson refererats i hans uppsats »Om handelsbalans och betalningsbalans» i föregående häfte af Ekonomisk Tidskrift, och har till referatet fogats ett försök till vederläggning, lydande sålunda:

»Denna åsikt utgår från den principiella förutsättning, att varuimporten uteslutande utgöres af från utlandet inköpta, varuexporten af till utlandet försålda varor. Detta är dock ingalunda förhållandet.» Och så anföras åtskilliga exempel på varuöfverflyttningar från ett land till ett annat, hvilka alldeles icke grunda sig på köp och försäljning.

Ayuntamiento de Madrid

Af d:r Anderssons framställning kunde det se ut, som om det skulle af mig helt och hållet hafva förbisetts att ett sådant förhållande stundom inträffar. Då ett dylikt förbiseende hos en författare, som sätter sig att behandla »några hufvudsynpunkter beträffande handelsstatistiken», vore af särdeles graverande beskaffenhet, och då den citerade artikeln icke kan förutsättas vara känd för flertalet af Ekonomisk Tidskrifts läsare, ser jag mig nödsakad att emot d:r Anderssons sålunda, om än indirekt, gjorda antydningar inlägga min gensaga. Att handelsstatistiken omfattar många andra slag af varuöfverflyttningar än sådana som bero på direkt köp och försäljning, är så långt ifrån att ha undgått min uppmärksamhet, att jag tvärtom själf på flerfaldiga ställen i den ifrågavarande artikeln uttryckligen framhållit detsamma och att min uppsats till väsentliga delar just därpå stöder sig. D:r A. skulle t. o. m. ur densamma kunnat hämta ytterligare ett par exempel till dem han anfört på import och export som icke grundar sig på köp, nämligen varureturneringar samt hvad i den tyska handelsstatistiken benämnes »Veredlungsverkehr».

I. Flodström.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Öfversikt öfver de större bankernas ställning den 31 mars 1900.

Tillgångar.

	Grund- och Reserv-fonds-hypotek	Fastig-heter och Inven-tarier	Kassa: Guldmynt och omyntadt guld	Kassa: Skiljemynt och sedlar	På räkning med inhemska banker	På räkning med utländska banker	Avista anvis-ningar och ut-ländska sedlar	Obliga-tioner	Diskonte-rade vexlar: Inrikes	Diskonte-rade vexlar: Utrikes	Utestående lån: mot inteck-ningar	Utestående lån: mot obliga-tioner	Utestående lån: mot aktier	Utestående lån: mot annan real-säkerhet	Utestående lån: mot borgen och namn-säkerhet	Kreditiv och löpande räkning	Utgifts- och diverse räkningar	På indrifning beroende	Summa	
1 Riksbanken	—	—	30,172,825	7,764,358	1,224,000	23,967,284[1]	97,117	19,436,254	72,335,172	11,076,167	10,470,960	11,147,930	5,074,270	782,940	10,147,426	8,314,356	3,518,648	226,620	215,756,327	1
2 Skånes E. B.	9,154,370	1,750,150	1,532,982	1,779,523	359,945	1,419,435	1,210,444	5,589,941	32,805,421	1,126,295	10,804,982	602,480	8,628,723	4,104,915	9,127,419	16,199,499	1,476,801	—	107,673,325	2
3 Vermlands d:o	2,497,763	84,897	256,474	184,052	1,529,994	35,459	44,859	1,373,147	5,689,674	44,472	3,532,745	135,655	3,403,970	923,335	1,549,565	3,652,570	47,882	6,207	24,992,720	3
4 Kopparbergs d:o	2,255,788	82,685	211,055	271,879	3,604,866	—	208,503	1,362,025	2,926,139	—	2,993,190	33,350	3,431,070	793,070	2,558,850	3,423,057	714,667	4,999	24,875,193	4
5 Östergötlands d:o	2,884,272	201,678	88,830	228,981	390,550	137,981	93,802	2,686,366	7,685,750	95,299	4,089,895	93,305	897,400	344,565	1,042,754	3,387,404	192,010	4,325	24,545,167	5
6 Smålands d:o	1,808,254	77,031	301,855	174,206	1,561,894	263,695	135,603	1,624,055	11,430,187	115,388	4,731,934	38,535	1,707,450	274,500	1,598,409	2,788,830	657,382	67,834	29,357,042	6
7 Örebro d:o	2,200,000	9,000	201,675	154,817	50,000	—	18,654	1,327,511	5,114,196	—	2,439,645	1,800	633,750	52,000	702,591	1,736,837	51,052	545,988	15,239,516	7
8 Mälareprov:nas d:o	2,524,441	232,721	425,640	722,614	646,585	60,770	401,320	1,170,738	11,530,039	33,249	8,613,034	285,940	4,522,705	130,990	2,666,369	4,681,841	399,074	66,372	39,114,442	8
9 Göteborgs d:o	3,063,974	1,258,955	523,125	887,287	1,662	458,121	103,282	1,594,490	10,168,679	1,598,453	7,702,189	956,210	3,701,982	1,250,077	1,773,959	7,154,951	1,265,222	41,161	43,503,779	9
10 Stockholms d:o	3,600,000	110,000	694,201	3,005,405	6,810,867	12,429,044	506,661	7,521,846	11,793,437	4,150,747	5,964,500	2,314,730	6,292,678	851,100	682,661	14,778,731	1,783,845	—	83,290,453	10
11 Norrköpings d:o	1,963,748	93,749	310,940	58,289	477,641	129,399	27,911	1,123,174	5,227,451	171,527	1,532,300	3,000	1,365,470	1,763,000	585,773	3,198,572	88,846	—	18,120,794	11
12 Sundsvalls d:o	3,724,710	1,070,087	632,350	1,186,287	110,068	736,383	135,350	1,256,830	13,529,606	745,145	4,128,811	101,700	4,737,800	2,177,950	1,587,965	12,062,971	507,875	2,901	48,434,792	12
13 Christianstads d:o	6,155,725	229,042	1,046,510	784,495	1,928,559	386,517	262,779	3,534,332	14,474,687	583,243	1,998,600	656,600	11,685,263	595,060	3,218,401	10,211,162	2,625,251	164,336	60,540,562	13
14 Skaraborgs läns d:o	2,184,680	161,000	229,213	224,583	2,491,344	—	57,455	1,237,725	8,433,582	—	2,086,440	45,625	629,150	313,055	1,372,540	2,247,327	84,027	12,538	21,810,284	14
15 Gefleborgs d:o	1,615,474	176,396	240,766	39,929	556,712	4,784	6,564	456,100	5,335,760	205,335	2,199,100	70,000	4,252,830	55,500	849,640	2,398,370	56,484	32,442	18,552,186	15
16 Uplands d:o	1,787,735	159,643	256,115	280,321	1,144,778	40,998	74,491	4,710,695	6,438,838	—	3,822,780	102,985	1,719,475	325,001	1,562,291	4,161,769	231,838	129,402	26,949,155	16
17 Södermanlands d:o	1,495,966	21,612	208,910	244,723	1,462,032	—	52,154	452,809	3,546,609	—	2,907,325	67,750	355,550	303,995	1,351,885	1,273,823	245,585	30,669	14,021,397	17
18 Kalmar d:o	1,346,676	108,757	209,533	88,139	785,560	148,617	23,165	1,723,235	6,153,724	362,616	3,433,481	12,700	1,578,850	58,016	504,853	1,882,063	141,455	10,661	18,572,101	18
19 Hernösands d:o	4,941,470	1,029,038	654,625	532,122	—	293,883	36,438	6,803,565	9,946,963	162,589	3,039,965	491,490	6,964,053	884,170	1,918,248	15,065,535	701,187	70,045	53,535,386	19
20 Helsinglands d:o	2,245,499	124,477	317,145	177,566	593,439	76,797	89,521	336,850	8,397,815	298,826	4,291,095	14,500	3,621,675	1,663,770	1,615,040	6,092,305	533,628	224,455	30,714,403	20
21 Norrbottens d:o	1,522,910	30,207	250,865	194,083	95,668	33,148	62,878	1,500,400	6,534,896	—	2,740,892	17,000	655,555	74,475	580,505	4,715,055	98,284	17,318	19,124,139	21
22 A.-B. Sthlm-Öfre Norrl.	276,200	241,527	8,185	1,965,471	303,400	383,278	270,973	5,246,769	20,635,737	308,603	6,839,655	207,950	3,601,110	154,650	2,082,900	12,723,883	832,923	41,148	56,124,362	22
23 Skandinav. Kred. A.-B.	—	805,000	58,476	2,606,074	3,234,197	2,156,879	658,550	6,673,984	22,714,105	3,555,908	13,307,375	3,042,850	10,406,976	1,551,500	3,175,425	14,398,484	3,643,672	175,666	92,165,121	23
24 Industrikred.-akt.-bol.	—	355,000	6,480	676,728	400,000	310,261	130,576	3,410,623	6,287,119	528,760	2,953,600	142,930	3,883,100	181,000	662,350	2,580,719	269,109	—	22,778,355	24
25 Sthlms Int.-gar.-A.-B.	—	1,001,000	7,210	1,248,797	480,000	2,943,399	54,698	2,264,943	1,353,253	57,785	74,263,701	372,725	2,580,725	102,500	347,850	5,966,893	532,181	—	93,577,660	25
26 Stockholms Handelsb.	—	5	8,260	1,214,001	8,079,400	1,073,926	167,514	5,501,386	5,493,427	384,434	1,462,500	225,300	4,016,700	—	469,150	12,362,778	258,459	—	40,717,240	26
27 Göteborgs Köpmansb.	—	204,000	2,335	164,904	217,358	212,501	20,838	201,000	4,551,655	82,909	3,911,200	68,930	2,588,390	173,000	718,190	3,059,202	109,756	—	16,286,168	27
28 Sundsvalls Handelsb.	—	33,652	2,906	247,393	708,533	284,162	66,902	2,620,646	5,510,137	293,774	2,316,605	272,990	3,518,104	11,000	1,129,505	4,135,511	222,989	11,001	21,385,810	28
29 Skånska Handelsb.	—	216,964	3,755	377,006	—	450,319	81,600	623,950	4,400,899	221,434	2,767,148	185,750	2,847,792	15,600	1,905,188	5,087,542	310,296	137,372	19,632,615	29
30 Nordiska Kreditb.	—	516,000	3,660	365,029	192,963	198,643	257,334	1,010,799	3,225,835	122,789	2,769,950	80,700	4,722,018	416,150	1,397,551	5,077,862	364,540	28,890	20,750,713	30
31 Sydsv. Kred. A.-B.	—	33,842	4,313	529,291	314,431	255,618	245,699	577,078	4,458,383	211,588	2,345,900	700	3,505,170	537,750	1,184,577	3,870,224	195,576	1,206	18,271,346	31
32 Göteborgs Handelsb.	—	98,931	4,232	396,800	1,716	154,459	17,532	—	3,963,000	94,678	2,083,580	201,754	2,070,958	244,960	648,235	4,234,671	498,102	—	14,713,608	32
33 Sthlms Diskontob.	—	500,500	3,380	172,695	454,000	19,888	29,903	3,118,231	875,007	118,120	349,000	592,300	3,173,971	71,000	—	3,530,816	22,115	—	13,030,925	33
Summa	59,249,655	11,017,546	38,878,826	28,947,848	40,212,162	49,065,648	5,651,070	98,071,497	342,967,189	26,750,133	208,894,077	22,588,164	122,774,683	21,180,594	60,718,065	206,455,613	22,680,761	2,053,556	1,368,157,087	

[1] Däraf ej något å separaträkning.

Omsättningen å Riksbankens Clearingsafdelning har utgjort under februari månad 350,193,294 kronor; under första kvartalet 1,014,741,175 kronor.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Öfversikt öfver de större bankernas ställning den 31 mars 1900.

Skulder.

		Egna banksedlar	Postremiss-vexlar	Sparkasse-räkning	Upp- och afskrifnings-räkning	Löpande räkning	Depositions-räkning	Upptagna lån	I räkning med inhemska banker	I räkning med utländska banker	Inkomst- och diverse tillfälliga räkningar	Grundfond	Reserv- och Dispositions-fond	Summa	Obegagnad sedel-utgifningsrätt	
1	Riksbanken [1]	64,008,518	2,914,138	—	45,944	41,808,309	11,640	25,000,000	6,000,000	5,357,337	824,832	50,000,000	19,785,609	215,756,327	62,017,004	1
2	Skånes E. B.	10,917,442	2,044,789	—	9,961,505	848,763	50,640,818[3]	2,650,000	11,904	3,876,748	3,621,356	15,000,000	8,100,000	107,673,325	5,781,910	2
3	Vermlands d:o	2,941,729	327,491	—	1,723,535	295,033	16,224,563	—	381,600	4,276	265,045	1,875,000	954,448	24,992,720	562,500	3
4	Kopparbergs d:o	2,668,301	385,838	—	1,566,906	54,100	16,485,790	—	—	—	351,058	1,558,200	1,805,000	24,875,193	421,822	4
5	Östergötlands d:o	2,609,333	438,988	43,925	2,275,581	187,663	12,129,291	1,200,000	848,423	561,804	350,159	2,600,000	1,300,000	24,545,167	274,939	5
6	Smålands d:o	2,853,716	648,458	1,676,702	1,908,595	259	17,554,407	300,000	—	248,625	591,250	2,909,400	665,630	29,357,042	420,153	6
7	Örebro d:o	2,539,307	323,204	338,975	1,689,260	—	5,973,173	480,000	251,605	586,052	351,698	2,000,000	706,242	15,239,516	662,368	7
8	Mälareprov:nas d:o	4,078,210	988,161	1,125,424	3,389,593	402,900	20,974,179	—	1,451,111	78,061	674,576	4,000,000	1,952,227	39,114,442	471,871	8
9	Göteborgs d:o	4,575,445	822,054	1,473,353	3,355,854	619,907	22,094,662	400,000	12,577	1,443,257	956,670	5,000,000	2,750,000	43,503,779	1,011,654	9
10	Stockholms d:o	4,731,790	1,077,902	1,491,351	8,234,579	2,994,536	34,849,943	—	1,696,279	8,501,775	7,152,676	9,000,000	3,559,622	83,290,453	1,962,411	10
11	Norrköpings d:o	2,747,335	261,693	333,246	1,327,911	130,000	7,144,681	500,000	82,081	12,016	212,931	3,000,000	2,368,900	18,120,794	722,485	11
12	Sundsvalls d:o	5,052,020	500,214	2,578,049	2,608,718	800,027	22,524,517	—	1,194,204	1,613,214	1,311,099	6,000,000	4,252,730	48,434,792	1,705,040	12
13	Christianstads d:o	5,396,650	1,311,243	9,746,390	3,342,302	217,079	18,720,884	667,339	1,620,488	5,014,250	1,003,937	10,000,000	3,500,000	60,540,562	5,805,585	13
14	Skaraborgs läns d:o	2,755,130	597,311	—	1,622,352	—	12,878,725	—	168,749	11,289	475,979	2,250,000	1,050,749	21,810,284	783,760	14
15	Gefleborgs d:o	2,134,020	431,616	173,825	1,660,495	210,693	8,329,368	—	2,005,000	1,058,788	164,608	1,500,000	883,773	18,552,186	322,210	15
16	Uplands d:o	2,523,285	571,898	—	2,176,492	158,201	16,921,641	—	—	24,657	517,981	2,020,000	2,035,000	26,949,155	328,565	16
17	Södermanlands d:o	1,621,310	539,958	925,681	1,388,127	102,100	5,999,460	200,000	559,865	179,982	287,477	1,500,000	717,437	14,021,397	683,565	17
18	Kalmar d:o	2,115,865	211,963	2,712,995	968,509	61,365	9,252,006	—	345,641	221,766	201,991	1,950,000	530,000	18,572,101	220,344	18
19	Hernösands d:o	6,573,395	1,109,046	2,613,518	1,921,585	1,159,311	15,226,143	3,955,000	2,958,936	5,655,068	1,003,384	6,000,000	5,360,000	53,535,386	1,422,700	19
20	Helsinglands d:o	3,535,315	491,117	1,046,731	1,441,845	—	16,417,745	—	2,971,032	—	455,618	3,000,000	1,355,000	30,714,403	227,356	20
21	Norrbottens d:o	2,014,050	322,888	1,033,149	739,644	191,604	3,703,949	3,580,000	3,197,352	1,061,083	235,642	2,500,000	544,778	19,124,139	759,725	21
22	A.-B. Sthlm-Öfre Norrl.	286,420	910,283	5,524,535	4,032,898	3,174,798	11,692,819	2,339,000	857,200	3,936,396	5,369,863	12,000,100	6,000,050	56,124,362	—	22
23	Skandinav. Kred. A.-B.	—	2,020,904	—	7,643,882	7,469,201	43,796,687	—	4,835,688	4,092,491	5,306,060	10,000,208	7,000,000	92,165,121	—	23
24	Industrikred.-akt.-bol.	—	238,086	499,138	4,372,532	—	9,497,354	500,000	—	330,476	1,240,769	4,000,000	2,100,000	22,778,355	—	24
25	Sthlms Int.-gar.-A.-B. [2]	—	83,967	1,845,055	3,200,209	18,371	13,499,944	13,512	—	2,610,455	2,195,647	7,500,000	2,500,000	93,577,660	—	25
26	Stockholms Handelsb.	—	282,691	2,130,782	3,101,833	8,475,472	8,770,023	—	1,049,797	4,313,544	1,850,226	6,000,000	4,742,872	40,717,240	—	26
27	Göteborgs Köpmansb.	—	300,066	1,390,894	1,830,626	700	6,458,327	195,000	949,095	597,895	533,565	3,000,000	1,030,000	16,286,168	—	27
28	Sundsvalls Handelsb.	—	1,024,846	2,478,699	1,345,860	542,693	6,810,179	2,000,000	250,000	1,218,477	365,056	4,000,000	1,350,000	21,385,810	—	28
29	Skånska Handelsb.	—	612,586	1,401,083	2,072,932	110,661	3,096,743	250,000	3,812,034	2,340,080	316,496	5,000,000	620,000	19,632,615	—	29
30	Nordiska Kreditb.	—	172,022	2,526,145	1,521,423	3,087,432	4,661,369	1,104,000	540,000	994,388	543,934	5,000,000	600,000	20,750,713	—	30
31	Sydsv. Kred. A.-B.	—	1,065,966	3,248,811	981,900	24,650	7,075,440	370,000	130,840	860,459	173,280	4,000,000	340,000	18,271,346	—	31
32	Göteborgs Handelsb.	—	856,520	1,082,107	402,751	2,218,846	1,423,517	100,000	1,867,961	1,024,420	312,486	5,000,000	425,000	14,713,608	—	32
33	Sthlms Diskontob.	—	27,202	3,358,330	415,160	452,454	4,961,809	—	1,077	309	764,585	3,000,000	50,000	13,030,926	—	33
	Summa	138,678,586	23,915,109	52,798,893	84,271,338	75,817,128	455,801,796	45,803,851	40,050,539	57,829,438	39,981,934	202,162,908	90,935,067	1,368,157,087	86,567,967	

[1] De under rubriken »I räkning med inhemska banker» upptagna 6 mill. kronor äro af Riksgäldskontoret å särskild depositionsräkning insatta. Lånet å 25 mill. kronor är upptaget hos Riksgäldskontoret.

[2] I slutsumman ingå här ofvan ej upptagna egna utelöpande obligationer för 60,110,500 kronor.

[3] Häri ingå äfven af andra banker och bankirer å depositionsräkning insatta medel.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Christianstads Enskilda Bank

Hufvudkontor: Helsingborg.

Grundfond: 10,000,000.
Reserver: 3,448,321.

Depositions-, Upp- och Afskrifnings- och Sparkasseräkning samt öfriga slag af bankrörelse.

Göteborgs Enskilda Bank.

Göteborg, Stockholm, Strömstad.

Grundfond	**Kr.**	**5.000.000. —**
Reservfond	»	**2.500.000. —**
Dispositionsfond	»	**250.000. —**

Depositions- & Kapitalräkning, vexeldiskontering, lån, kassa- & rese-kreditiv, löpande räkningar, utländska vexlar och mynt.
Kassafack vid kontoren i Göteborg och Stockholm.
Notariatafdelning vid Hufvudkontoret i Göteborg.
Sparkasseräkning vid Afdelningskontoren i Stockholm och Göteborg.

Ayuntamiento de Madrid

HERNÖSANDS ENSKILDA BANK

Grundfond kr. 6,000,000: — ★ Reserver kr. 5,300,000: —

mottager penningar på **Deposition-, Sparkasse-** samt **Upp-** och **Afskrifningsräkning,**
diskonterar vexlar,
beviljar **lån** och **kassakreditiv,**
köper och säljer **vexlar på utlandet,**
säljer **postremissvexlar,**
ombesörjer **inkassering** af vexlar betalbara å bankplatser samt
beviljar **stående lån** mot realsäkerhet.

Hufvudkontor:

Hernösand, kontorstid 10 f. m.—2 e. m.

Afdelningskontor:

Stockholm,	kontorstid	9,30	f. m.—3,30	e. m.	**Skellefteå,**	kontorstid 10	f. m.— 2 e. m.
Örnsköldsvik,	„	10	f. m.—1	e. m.	**Nordmaling,**	„ 10	f. m.—12 midd.
Sollefteå,	„	10,30	f. m.—2	e. m.	**Kramfors,**	„ 11	f. m.— 1 e. m.
Nyland,	„	11	f. m.—1	e. m.			

Resekreditiv erhålles hos kontoret i **Stockholm.**

Utom de resp. kontorsplatserna boende behagade hänvända sig **direkt till banken** vare sig pr post eller telegraf. Telegrafadress: *Hernösandsbank.*

Industri-Kredit-Aktie-Bolaget

i Stockholm.

Hufvudkontor: Öfre Munkbron N:o 7,

Afdelningskontor: Arsenalsgatan N:o 4 A. Kungsgatan N:o 13.

(Telegramadress: **Industribanken.**)

• • • Bankaffärer af alla slag • • •

Uthyr kassafack i brandfritt hvalf. Emottager slutna och öppna deposita, de senare med skyldighet för bolaget att inkassera förfallna räntor och kuponger m. m.

Ayuntamiento de Madrid

Telegrafadress: NORDBANK.

AKTIEBOLAGET

NORDISKA KREDITBANKEN

STOCKHOLM.

Hufvudkontor: Drottninggatan 8.
Filialer: Myntторget 4 & Drottninggatan 102.
Afdelningskontor: Eskilstuna.

Egna fonder: 5,600,000 Kronor.

STYRELSE:

Otto H. R. Printzsköld, Chef för H. M. Konungens Hofförvaltning, Förste Hofmarskalk, Ordförande.
L. L. Liberg, Grosshandlare, Nyby Bruk, v. Ordförande.
P. H. Hedenblad, Byrådirektör i Väg- & Vattenbyggnadsstyrelsen.
Isaac Hirsch, Grosshandlare.
V. Ramstedt, Grosshandlare.
G. F. Sandberg, Byråchef i Generalpoststyrelsen.
P. G. Tamm, Bruksegare, Söderfors.
F. Cl. Wachtmeister, Grefve, Generaldirektör.
H. A. Stjernspetz, Major, Verkställande Direktör.

Utfärdar **Resekreditiv** betalbara å de flesta bankplatser äfvensom brunns- o. badorter.

London-bankirer:		**London & County Banking C:o Ltd.**
		Swiss Bankverein.
Berlin-	d:o	**Mendelssohn & C:o.**
Hamburg-	d:o	**Commerz & DiscontoBank.**
		M. M. Warburg & C:o.
Paris-	d:o	**Crédit Lyonnais.**

Ayuntamiento de Madrid

Aktiebolaget

Stockholms Diskontobank

I Regeringsgatan I

STOCKHOLM

emottager penningar på **depositionsräkning, kapitalräkning, sparkasseräkning** och **checkräkning,**
säljer **postremissvexlar,**
diskonterar **vexlar,** beviljar **lån** och **kassa-kreditiver,**
köper och säljer **utländska vexlar,** m. m.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobank.

Stockholms Enskilda Bank.

Solidarisk Bank

Grundad 1856.

Fonder 12,559,622: 13.

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

emottager till vård och förvaltning enskilda personers, kommuners, föreningars och kassors värdehandlingar. Uthyr kassafack. Mottager uppdrag till köp och försäljning af värdepapper samt lemnar upplysningar angående dylika. Prospekt sändas på begäran.

Ayuntamiento de Madrid

Skandinaviska Kreditaktiebolaget

Göteborg. — Stockholm. — Norrköping.

Emottager penningar

å

Depositions-Räkning,

å

Kapital-Räkning

och å

Upp- & Afskrifningsräkning;

beviljar **lån** och **kassakreditiver,**
diskonterar **vexlar,**
försäljer **postremissvexlar,**
åtager sig **inkasseringar,**
utfärdar **resekreditiver,**
köper och säljer **utländska vexlar,**
samt in- o. utvexlar **utländskt mynt,**
uthyr **brand-** och **dyrkfria förvaringsfack,**
emottager **värdepapper** och andra **handlingar** till **förvar** och till **förvaltning.**

Skandinaviska Kreditaktiebolaget.

Skånes Enskilda Bank

Hufvudkontor: Malmö.

Emottager penningar

å

Depositions-Räkning

och

Upp- och Afskrifningsräkning

samt drifver öfriga slag af bankrörelse.

Skånes Enskilda Bank.

Ayuntamiento de Madrid

Aktiebolaget

Stockholms Handelsbank

Stockholm.

Bankrörelse

Notariatafdelning

Telegrafadress: Handelsbank.

Stockholms

Intecknings Garanti Aktiebolag

STOCKHOLM

N:o 1 Malmtorgsgatan N:o 1.

Afdelnings-Kontor: **N:o 13 Biblioteksgatan N:o 13.**

Allmänna telefon och Rikstelefon.

Bankrörelse. Fastighetsbelåning.

Förvaringshvalf

för öppna och slutna depositioner.

Ayuntamiento de Madrid

Bankaktiebolaget

Stockholm-Öfre Norrland

(f. d. Westerbottens Enskilda Bank.)

Telegrafadress: ***Norrlandsbanken.***

Kontor i Stockholm.

Hufvudkontor: Drottninggatan 6.
Filialkontor med full- ⎫ **Södermalmstorg 8, Vasagatan 44,**
ständig bankrörelse: ⎭ **Regeringsg. 59** och **Humlegårdsg. 6.**

Kontor i Umeå, Åsele, Skellefteå, Piteå, Luleå, Haparanda, Gellivare, Gefle, Edsbyn, Falun, Säter, Rättvik, Vansbro och Elfdalen.

Banken emottager penningar å Depositions- och Kapitalräkning, å Hushållsräkning samt å Upp- och Afskrifningsräkning.
Banken diskonterar vexlar, beviljar lån, kreditiv och löpande räkning.
Banken köper och säljer vexlar på bankplatser i **Europa** och **Amerikas Förenta Stater** samt utfärdar **resekreditiv.**
Banken uthyr **kassafack** mot en afgift af 15, 20 och 25 kronor för år.
Banken mottager **öppna** och **slutna deposita.**

Lifförsäkrings-Aktiebolaget

Aktieegarnes utdelning är begränsad.

Medan aktieegarne erhålla en för hvarje år begränsad utdelning, som aldrig får öfverstiga

Kronor 30,000 Kronor,

har de försäkrades kontanta vinst alltmera stigit och för år 1899 uppnått en summa af

Kronor 431,176 Kronor

eller mer än fjorton gånger utdelningen till aktieegarne.

Bolagets ansvarssumma öfver

Kronor 115,000,000 Kronor.

Ayuntamiento de Madrid

Uplands Enskilda Bank.

*** Solidarisk Bank ***

Grundad 1865.

Hufvudkontor: **Upsala.**

Afdelningskontor: Sala, Enköping, Norrtelje, Östhammar, Ludvika, Vesterås.

Grundfond	Kr.	1,520,000.
Kommanditfond	„	500,000.
Reservfond	„	1,000,000.
Dispositionsfond	„	735,000.
Delegerarefond	„	300,000.

Depositions- & Kapitalräkning, Upp- & Afskrifningsräkning, Vexeldiskontering, Lån, Kassakreditiv, Löpande räkningar, Postremissvexlar, Utländska vexlar. — Inkasseringar.

London	Bankirer:	**C. J. Hambro & Son o. Fred. Huth & C:o.**
Paris	d:o	**Credit Lyonnais.**
Berlin	d:o	**Dresdner Bank.**
Hamburg	d:o	**Vereins Bank o. Commerz- und Diskonto Bank.**

Ayuntamiento de Madrid

LIFFÖRSÄKRINGSBOLAGET

SVECIA

Tidsenligt lifförsäkringsbolag

3 Regeringsgatan STOCKHOLM Regeringsgatan 3

Meddelar **Lif-, Blandad Lif- och Kapital-, Korttids-, Sparkasse-, Testaments-, Enke-Pensions- och Stipendieförsäkring** samt **Lif-, Blandad Lif- och Kapitalförsäkring för barn.**

OBS.! Testamentsförsäkring. Pension till enkan, kapitalet till barnen. Årlig premie för tvenne 30-åriga personer Kr. 23: 30 pr 1,000.

OBS.! Enkepensionsförsäkring. Årlig premie för 100 Kr. pension för tvenne 30-åriga personer Kr. 22: —.

OBS.! Stipendieförsäkring, hvarigenom universitetsvistelse lättast möjliggöres.

OBS.! Barnförsörjningsförsäkring, hvarigenom understöd tillförsäkras barnet från försörjarens död, till dess det kan sig själf försörja.

"SVECIA" erbjuder liberala, tidsenliga försäkringsvilkor och förenar prisbillighet med soliditet.

Agenter antagas!

OBS.! Utmätningsfrihet för pensioner!

"SVECIAS" premier äro ända till 30% lägre än de utländska lifbolagens och äfven billigare än de äldre svenska bolagen.

Begär prospekt!

OLYCKSFALL-FÖRSÄKRINGS-ANSTALTEN

GOTHIA

3 Regeringsgatan STOCKHOLM Regeringsgatan 3

Gothia är ett ömsesidighetsbolag, hvadan all vinst tillfaller de försäkrade, och hafva de rösträtt å bolagsstämma.

Gothia har liberala, tydliga försäkringsvilkor, som skilja sig från öfriga olycksfallförsäkringsanstalter i riket.

Gothia vill härigenom söka undvika tvister mellan de försäkrade och anstalten.

Gothia hänskjuter tvistiga regleringar till länsvis valda kompromisser, bestående af 3 personer, som aflagt domareed.

Gothia lemnar ersättning vid öfvergående skada intill 200 dagar.

Gothia har fasta, billiga premier.

Gothia har kontor Regeringsgatan 3, Stockholm.

Ayuntamiento de Madrid

Insända böcker:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. D) Fabriker och handtverk. Kommerskollegii underdåniga berättelse för år 1898.

Die Gleichheit. Zeitschrift für die Interessen der Arbeiterinnen 1900 N:ris 6 och 7.

The Journal of Political Economy. March 1900.

Publications of the American Economic Association. Febr. 1900. Papers and proceedings of the twelfth annual meeting Dec. 27—29. 1899.

Political science Quarterly. March 1900.

Andersson, Thor. Om Arbetare-Olycksfallsförsäkring. I. Stockholm 1899.

Uppsala 1900. Almqvist & Wiksells Boktr.-Aktieb.

Ayuntamiento de Madrid